

TEGEVUSARUANNE 2017

JA

TEGEVUSKAVA 2018

Hea lugeja,

2017. aasta oli lastekirjanduse keskusele eriline ja pakkus tõeliselt suuri väljakutseid! Mõned märksõnad, mis jäävad seda aastat meenutama.

Laste ja noorte kultuuriaasta MINA KA! Kultuuriministeerium valis lastekirjanduse keskuse laste ja noorte kultuuriaasta läbiviijaks, sest tegeleme ju lastekultuuri ühe nurgakivi – lastekirjandusega iga päev. Eelkõige andis see aasta võimaluse vaadata eesti lastekultuuri laiemalt: milline on meie lastekultuur, milliseid kultuurikogemusi- ja elamusi lastele pakutakse ja kas see on neile kättesaadav ning mida lapsed ise teevad. Aasta tunnuslause „Mina ka!“ kandis sõnumit, et ärge jätke lapsi kõrvale, märgake ja kuulake neid, kaasake lapsi oma tegemistesse ning andke neile võimalus ise luua. Teema-aasta läbiviimine oli eelkõige suur koostööprojekt ning tänu sellele sai programm tihedalt täis suuremaid ja väiksemaid sündmusi, mis olid lastele suunatud või mida lapsed ise ette võtsid. Aasta näitas, et meie lapsed ja noored on loovad ja aktiivsed, nad on nupukad ja uudishimulikud ning neis on pealehakkamist ja julgust. Loomes neile vaid rohkem võimalusi ennast teostada.

Eesti laste küsitlus „Mina ka!“. Teema-aasta raames viisime koos Eesti Instituudiga läbi eesti laste küsitluse, et teada saada millised meie lapsed on, kuidas eesti laps kasvab, mida ta teeb ja mis talle meeldib. Selles osales 4400 last vanuses 7-12 eluaastat sh 346 last välismaalt. Küsitluses uurisime ka laste arvamust raamatute ja lugemise kohta ning küsisime lemmikraamatut. See nimekiri sai rõõmustavalt pikk. Lapsed nimetasid pea 800 erinevat nimetust ja nende hulgas oli nii klassikat kui ka uusi raamatuid. Laste suur lemmik on jätkuvalt Astrid Lindgren, kuid tema kõrval on terve hulk teisi lemmikuid nii Eestist kui ka välismaalt. Küsitluse tulemustest andis Eesti Instituut välja raamatu “Krips-krops eesti laps”, mille teksti kirjutas Kätlin Vainola ja pildid joonistas Ulla Saar.

Teoks sai lastekultuurifoorum KULTUURIPAUN. Tänu koostööle Põhjamaade Ministrite Nõukoguga sai teoks ammune soov rääkida nende maade lastekultuuri strateegiatest ja programmidest ning mõelda, kas ja mida meil oleks sealt üle võtta. Sellest kujunes inspireeriv ja hariv päev paljudele lastekultuuriga tegelejatele.

Suvekuudel rändas mööda Eestimaad elamustuur Laste Vabariik. Me kõik oleme elanud viimased aastad Eesti Vabariigi suure sünnipäeva ootuses. Nii suuri juubeleid tahaks aga kuidagi eriliselt tähistada ja nii sündiski meil juba kaks aastat tagasi mõte tähistada koos paljude partnerite ja eesti lastega Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva ning korraldada selleks elamustuur Laste Vabariik. Eestis on palju asutusi: muuseume, keskusi, raamatukogusid, teatreid jt, kes teevad igapäevaselt põnevaid programme ja tegevusi lastele. Me kutsusime nad tuurile kaasa ja andma oma panust Laste Vabariiki. Ettevõtmise viisime läbi koostöös oma ala parimate loov- ja produktsioonitiimiga ning enam kui 200 partnerorganisatsiooniga. Laste Vabariigi laval mängiti 75 korda etendust „Kõige parem kingitus“ ning esinesid 1980 kohalikku last ja noort. Oma panuse andsid ka ligi 400 vabatahtlikku. Muuseumide ja elamuskeskuste toel toimus 254 töötuba ja unikaalsel labürint-mängualal lustisid ilmast hoolimata nii väikesed kui ka suured. Kõikides maakondades toimunud turist sai osa üle 30 000 inimese. See suvi tõestas, et mängida saab iga ilmaga ning koostegemise meeolus sünnib suuri ja olulisi ettevõtmisi.

Fookuses oli välissuhete arendamine. Pea 5 aastat oleme teinud ettevalmistusi selleks, et 2018. aasta aprillis olla Londoni raamatumessi peakülalised ning esindada väärilt Eesti lastekirjandust. Selleks oleme aktiivselt osalenud välismessidel ning otsinud väliskontakte, tutvustanud meie autoreid

ja nende loomingut tõlkijatele ja väliskirjastajatele. Sihikindel töö on hakanud kandma esimesi vilju. Viimastel aastatel on eesti lastekirjandust tõlgitud enam kui 20 keelde ning meie autoritele on avanenud võimalused esineda välisfestivalidel ja rahvusvahelistel kirjandusüritustel. Sel aastal astuti publiku ette Londonis, Helsingis, Berliinis, Göteborgis, New Yorgis.

2017. aasta üheks eriliseks ja põnevamaks ettevõtmiseks oli noorte illustraatorite projekt Pop Up, mis viis kokku Eesti, Läti, Leedu ja Inglismaa noored ning professionaalsed illustraatorid. Meie kunstnikud juhendasid inglise noori ja inglismaa illustraatorid meie koolinoori ja selle tulemusel ilmub trükist 155 noorte loodud voldikraamatut ehk leporellot. Neid raamatuid eksponeeritakse 2018. aasta Londoni raamatumessil ja pärast seda ka kõikides partnerriikides.

Lastekirjanduse uurijaid kõnetas sel aastal enim **ajaloo teema lastekirjanduses**. Traditsioonilisel seminaril „Laps kirjanduses“ ja ka Tartu algupärase lastekirjanduse päeval arutleti selle üle, kuidas ajalugu talletub lasteraamatutesse. Samuti tegime tõsist tööd eesti lasteraamatute kuldvara käsitleva kogumiku koostamisel. Raamat ilmub Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks 2018. aasta sügisel.

2017. aastal tõime oma õuele taas hulga väga head illustratsioonikunsti. Novembris toimus juba 5. korda Tallinna illustratsioonitriennaal „Pildi jõud“. Kui traditsiooniliselt osalevad triennaalil Läänemere maade kunstnikud, siis seekord avasime ukse ka kaugematele külalistele. Näituse kuraatori valikul eksponeeriti Hispaania, Itaalia, Iraani ja Valgevene illustraatorite töid. Triennaal oli suurejooneline ja mahukas, näitusel oli üle 200 pildi 74 autorilt.

2017. aasta oli mitte ainult sündmuste vaid ka raamatute rohke aasta. Mitmed loomekonkursid tõid esile uusi ja huvitavaid autoreid. Eesti oma lasteraamat hakkab tasapisi väljuma traditsioonide raamist ning muutub üha julgemaks ja põnevamaks nii teemadelt, pealkirjadelt kui ka vormilt. Seetõttu oli konkurss aasta omanäolisemale ja erilisele lasteraamatule üsna tihe. Seekord otsustasime tiitli omistada Heli Lukneri, Mare Mürseppa ja Angelika Schneideri loodud teadmisteraamatule „Füübits“. Sellel teemal ilmub meil algupärandeid üsna vähe ning valdav osa on endiselt tõlkeraamatud. „Füübits“ oli aga tõeline üllatus – sisukas ja faktirohke, huvitava ja dünaamilise pildikeelega, eakohane ja teadmishimu tekitav ehk meie meelest on selles raamatus olemas kõik see, mis võiks juhatada ühe väikese, aga ka suure lugeja füüsika maailma.

Lastekirjanduse keskuse üks olulisemaid väärtusi professionaalsuse kõrval on koostöö. Oleme veendunud, et üksi pusides kaugele ei jõua. Ja see aasta on seda ka kinnitanud! Oleme rõõmsad ja tänulikud, et meil on palju sõpru, toetajaid, kaasa lööjaid. Aitäh kõigile sisuka ja põneva aasta eest!

Triin Soone
keskuse direktor

SÜNDMUSED 2017

1. jaanuar – algas laste ja noorte kultuuriaasta „Mina ka!”
5. jaanuar – 28. detsember – Vikerraadio saatesari „Huvitaja” pühendus terve aasta jooksul neljapäeviti lastekirjandusele
9. jaanuar – näituse „Elas kord...” avamine
11. jaanuar – näituse „It’s Always Tea-Time” avamine Poolas Varssavis nukuteatris Lalka
20. jaanuar – Heljo Mänd pälvis Eesti Kultuurkapitali elutööpreemia
20. jaanuar – Brasiilia lastekirjaniku Monteiro Lobato raamatu „Kollase Rähni vennaskond” (kirjastus Hea Lugu) esitlus
7. veebruar – Wimbergi raamatu “Kodused lood” (illustraator Karel Korp, TEA kirjastus) esitlus
9. veebruar – konkursil „5 kauneimat Eesti lasteraamatut 2016” pälvis lastekirjanduse keskuse eriauhinna Regina Lukk-Toompere illustratsioonide eest Leelo Tungla raamatule „Lumemees Ludvigi õnn“
- 13.–17. veebruar – lastekirjanik Kairi Look osales eesti kirjanduse nädalal Soomes
22. veebruar – Eesti Vabariigi sünnipäevale pühendatud lasteaialaste luulepäev
25. jaanuar – 20. veebruar – ülemaailmne eesti laste küsitlus „Mina ka!”
27. veebruar – lastekirjanike kevadtuur „Tuleme külla!” Jõhvis ja Sillamäel, osalesid Piret Raud, Markus Saksatamm ja Tähekesse peatoimetaja Ilona Martson
1. märts – algas rahvusvaheline illustratsiooniprojekt Pop Up Eesti, Läti, Leedu ja Suurbritannia illustraatorite ja kunstiõpilaste osalusel
2. märts – lastekirjanduse aastakoosolek, kuulutati välja „Head lasteraamatud 2016”
4. märts – näituse „It’s Always Tea-Time” avamine Saksamaal Berliinis Laste- ja Noortekirjanduse Keskuses LesArt
7. märts – Ulla Saare (Eesti), Elina Braslina (Läti) ja Lina Itagaki (Leedu) ühisnäituse „Baltic Tale” avamine
10. märts – Kultuurkapitali lastekirjanduse aastapreemia nominentide Aino Perviku, Kätlin Kaldmaa, Reeli Reinausi ja Triinu Laane esinemine
13. märts – prantsuse raamatuillustraatori ja kirjaniku Benjamin Chaud’ esinemine
14. märts – emakeelepäev, Aino Pervik pälvis Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhinna raamatuga „Hädaoru kuningas“

14. märts – emakeelepäeva tähistamine koostöös Võru Instituudiga, esinesid lastekirjanik Triinu Laane ja rahvamuusik Kadri Laube
- 14.–16. märts – eesti lastekirjandus Londoni raamatumessil, Piret Raud esines seminaril „Kirjutavad kunstnikud“
16. märts – hea lugeja päev
- 22.–24. märts – kevadvaheaja laager „Kaheksa ühe hoobiga“ 1.–3. klassi õpilastele
28. märts – Jaanus Vaiksoo raamatu „Kolm sügist“ (illustraator Kadi Kurema, kirjastus Ärkel) esitlus
30. märts – 1. aprill – Tallinn Music Week'i laste- ja linnalava töötoad ja kontserdid
- 3.–28. aprill – Soome Instituudi interaktiivne näitus „Teedu ja Peedu“
- 3.–6. aprill – eesti lastekirjandus Bologna lasteraamatumessil
8. aprill – üleriigilise 3.–4. klassi õpilaste kirjandusmängu finaali Tallinna raamatumessil Rahvusraamatukogus
25. aprill – noorte jazzmuusikute Kirke Karja (klaveril) ja Gloria Kadarpiku (viiulil) kontsert Jazzkaare linnalava raames
2. mai – 14. juuli – eesti illustraatorite kevadnäitus
4. mai – Heli Illipe-Sootaki raamatu „Saada õps Kuu peale“ (illustraator Urmas Nemvalts, kirjastus Raudhammas) esitlus
9. mai – Saksa lastekirjaniku Sabine Zetti esinemine festivali Prima Vista raames
10. mai – lasteraamatukogutöötajate õpipäev aktiivõppest ja koostööst
10. mai – Muhvi auhinna pälvis Jaak Urmet
- 10.–19. mai – eesti illustraatorid Ulla Saar, Kertu Sillaste ja Regina Lukk-Toompere osalesid lastekirjandusfestivalil „Berliini raamatusaared“ (Berliner Bücherinseln)
20. mai – muuseumiöö programm lastekirjanduse keskes
24. mai – austria lastekirjaniku Christine Nöstlingeri raamatute „Konrad ehk poiss konservipurgist“ ja „Vahetuslaps“ (kirjastus Pegasus) esitlus
- 25.–27. mai – Kirjandusfestival HeadRead, lasteraamatute vahetuslaat SULLE-MULLE
25. mai – 8. september – laste ja noorte kultuuriaasta elamustuur Laste Vabariik
7. juuni – Kadri Hinrikuse raamatu „Katariina ja hernerid“ (illustraator Anne Pikkov, kirjastus Tammerraamat) esitlus
13. juuni – lastejutuvõistluse „Minu esimene raamat“ võitjate väljakuulutamise

13.–16. juuni – suvevaheaja laager „Kaheksa ühe hoobiga“ 1.–3. klassi õpilastele

22. juuni – näituse „It’s Always Tea-Time“ avamine Poolas Szczecinis Pommeri hertsogilossi galeriis Przedmiot

5. juuli – näituse „Elas kord...“ avamine Valgevenes Minskis kunstigaleriis „Kultuuriülikool“

1.–31. august – eesti illustraatorite valiknäitus „Tuulutades sahtleid“

23. juuli – 29. oktoober – rändnäitus „Meremuinasjutud“ seilas lastekunstilaeval M/S Bibiana Taanis sadamast sadamasse

21.–26. august – laste loovuslaager VASS (Väikeste Autorite Salaselts) Pivarootsis

1. september – lastekirjanduse keskus Tallinna aabitsapeol

1. september – näituse „It’s Always Tea-Time“ avamine Poolas Płocki kunstigaleriis

5. september – Rudite Raudupe raamatu „Kiska-Miska“ (tõlkija Contra, kirjastus Glossus) esitlus

5. september – 25. november – Poola illustraatori Piotr Socha isikunäitus „Lennake mesipuu poole!“

7. september – 14. detsember – Gerda Märteni illustratsioonikursus täiskasvanutele „Lugude jutustamise kunst“

9. september – lastekirjanduse keskus Kirjandustänav festivalil Kadriorus Koidula tänaval

18. september – raamatukogus algas Eesti-teemaline juubelimäng lastele

20. september – XIV üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev Põltsamaa raamatukogus

28. september – 1. oktoober – eesti lastekirjandus Göteborgi raamatumessil, Indrek Koff esines seminaril „Kunst ja muusika lastekirjanduse töövahendina“

29. september – 8. detsember – nukunäitus „Tuul pajuokstes“

11.–15. oktoober – eesti lastekirjandus Frankfurdi raamatumessil, kataloogis „The White Ravens 2017“ esindavad Eestit Kätlin Kaldmaa „Halb tüdruk on jumala hea olla“ ja Jonas Tauli „Öömõtted“

21. oktoober – vabariikliku ettelugemise võistluse „Kõik on kõige targemad“ finaali

21. oktoober – 5. november – laste ja noorte festival „Avatud mänguväljad“ keskus

24. oktoober – seminar „Laps kirjanduses 5“ koostöös Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega

24.–27. oktoober – sügisvaheaja laager „Kaheksa ühe hoobiga“ 1.–3. klassi õpilastele

2. november – lastekultuuri foorum „Kultuuripaun“ KUMUS

2. november – kohtumine poola illustraatori Piotr Sochaga

3. november – Tallinna 5. illustratsioonitriennaali avamine Rahvusraamatukogus

3. november – Anita Paegle ja Gundega Muzikante (Läti) näituse avamine
7. november – Põlvepikuraamatu konkursi võitjate autasustamine
8. november – lastekirjanike sügistuur „Tuleme külla!” Paines ja Türil, osalesid Heli Illipe-Sootak, Kadri Lepp ja Anti Saar
8. november – näituse „It’s Always Tea-Time” avamine Ungaris Budapestis laste ja noorte kunstigaleriis Deák 17
9. november – Eesti Instituudi trükise „Krips-krops, eesti laps” esitlus
10. november – Tartu III lugemisseminar lasteaiaõpetajatele koostöös Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonnaga
22. november – Tallinna ja Harjumaa koolinoorte kirjandusliku mälumängu „Maagiamäng” finaali NUKUs koostöös Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi, NUKU teatri ja muuseumiga
24. november – Soome illustraatorite Linda Bondestami ja Jenny Lucanderi töötuba
24. november – Kätlin Vainola ja Ulla Saar esinesid festivali The Children’s Bookshow raames Londoni Euroopa majas
28. november – Liis Seinä raamatu „Kuidas Saara suureks kasvas” (illustraator Anne Linnamägi, kirjastus Päike ja Pilv) esitlus
28. november – eesti illustraatorite ühisnäituse „Salajased elud” avamine Iisraelis Tel Avivis Shenkari Tehnika- ja Disainikolledži galeriis
30. november – aastalõpu tänapäev, Aasta Rosina auhinna pälvis Mare Mürsepa ja Heli Lukneri raamat „Füübits” (kujundaja Angelika Schneider, kirjastus Tammerraamat)
30. november – 27. jaanuar 2018 – Regina Lukk-Toompere isikunäitus „Lumemees Ludvigi jõulud”
30. november – 27. jaanuar 2018 – Urmas Viigi isikunäitus „Jõuluvana Teodori juhtum”
8. detsember – Piret Jaaksi raamatu „Kadunud soki saladus” (illustraator Marion Undusk, kirjastus Varrak) esitlus
9. detsember – 31. jaanuar 2018 – autorikarude jõulunäitus
14. detsember – Kadri Lepa raamatu „Tüdruk, kellel oli saladus” (illustraator Kadri Ilves, kirjastus Tänapäev) esitlus
20. detsember – Arto Carpus Castelo Foundation (ACCF) Soomest kinkis lastekirjanduse keskusele puidust hobuse „Independence 100”
28. detsember – laste ja noorte kultuuriaasta pidulik lõpetamine Eesti Filmimuuseumis
- Detsember – jõulupeod lastele „Nukitsa juturada”

ORGANISATSIION JA MAJANDAMINE

Lastekirjanduse keskus täitis aktiivselt rolli lastekirjanduse arendaja ja populariseerijana ning laste lugemisharjumuste kujundajana. Olulisel kohal oli lastekirjanduse alase info kogumine ja levitamine professionaalidele ja avalikkusele ning valdkonnaga erialaselt seotud inimeste koolitamine. Erilist rõhku sai pandud laste koolielu ja vabaaja rikastamisele raamatute ja kirjandusega ning otsitud võimalusi lasteraamatute kättesaadavuse parendamiseks.

2017. aasta oli keskusele eriline kuna Kultuuriministerium kuulutas välja teema-aasta „Laste ja noorte kultuuriaasta 2017“ ning valis selle läbiviijaks ja koordinaatoriks Eesti Lastekirjanduse Keskuse. Teema-aasta tõstis kultuurielu keskmesse lapsed ja noored ning innustas nooremat põlvkonda kultuurist osa saama nii looja kui ka publikuna. Teema-aasta tunnuslause oli „Mina ka!“ ning märksõnad iseolemise ja koostegutsemise. Teema-aasta andis võimaluse laiemalt mõtestada lastekultuuri olemust, samuti teadvustada kultuuritraditsioonide edasikandmise olulisust ja ka vastutust. Laste ja noorte kultuuriaasta sidus kultuuri eri valdkondi ning koondas hulgaliselt mitmesuguseid ettevõtmisi nii väikestele kui ka suurtele. Teema-aasta suurimaks ettevõtmiseks oli elamustuur Laste Vabariik, millega tähistati Eesti Vabariigi 100. aastapäeva.

Personal

2017. aastal töötas keskus 18 inimest. Ametikohti on struktuuris 19. Toimusid mõned personalimuudatused - mais lapsehoolduspuhkusele läinud programmijuhi ametikohale toimus avalik konkurss. Tähtajalise töölepinguga asus tööle Irma Mets.

Töötajad osalesid aasta jooksul mitmetel erialastel koolitustel ja teabepäevadel. Lisaks täiendati teadmisi töötamiseks lastega, kommunikatsiooni ja turunduse alal ning suurürituste ohutuse teemal. Ülemajalise koolitusena toimus Martin Veinmanni „Professionaalne esinemine“.

2017. aastal võeti kasutusel Riigitöötaja Iseteenindusportaali majandamiskulude aruannete moodul.

Eelarve

Keskuse 2017. aasta eelarve tulud olid planeeritud 839 536 eurot, millest personalikulu oli 295 551 eurot ning majandamiskulu 125 551 eurot. Riigi Kinnisvarale haldusteenuse eest tasumiseks eraldati 204 434 eurot. Lisaks eraldati täiendavalt 25 000 eurot beebiraamatu projektile „Las laps loeb“ ning 160 000 eurot teema-aasta korraldamiseks. Omatulu oli planeeritud 27 000 eurot (laekus 44 259 eurot). Personalikulu tõus võimaldas tõsta töötajate palka 3-5%, kuid vähemalt kultuuritöötaja miinimumtasemeni 942 eurot.

2017. aastal jätkus tasuliste teenuste osutamine samas valikus. Kasvasid mõnede teenuste hinnad ning mahud, mis tõi ka omatulu ja külastatavuse kasvu. Osaliselt uuendati koolidele ja lasteaedadele pakutavaid haridusprogramme. Huviringid jätkasid tööd samas mahus. Omatulust uuendati raamatukogu sisustust, korraldati mitmeid lasteüritusi, viidi läbi laste suvine loovuslaager VASS, hangiti õppevahendeid huviringidele ning kaeti teenuste pakkumisega kaasnevaid kulusid.

2017. aastal oli keskuse kogude täiendamiseks planeeritud 24 600 eurot. See võimaldas kogusid komplekteerida nii sisult kui ka eksemplaarsuselt rahuldaval tasemel. Eesti haiglate lasteosakondades asuvatele raamatukarussellidele osteti 5000 euro eest uusi raamatuid ja mängu.

Sihtotstarbelisi tulusid laekus 149 033 eurot järgnevalt:

Eesti Kultuurkapitalilt kokku 2750 eurot järgmistele projektidele:

Lastekirjanike sügistuuri „Tuleme külla!“ esinemistasudeks 450 eurot

Laste loovuslaagri VASS esinemistasudeks 1000 eurot

Ajakirja Nukits 2017 honorarideks 1300 eurot

Kultuuriministeeriumilt kokku 27 824 eurot järgmistele projektidele:

Lasteraamatukoguhoidjate õpipäeva korraldamiseks 778 eurot

Eesti, Läti, Leedu ja Inglismaa illustraatorite ühisprojektile Pop Up 25 914 eurot

Kataloogi „Children’s Books from Estonia“ väljaandmiseks 1132 eurot

Hasartmängumaksu Nõukogult kokku 28 459 eurot järgmistele projektidele:

Ettelugemise populariseerimiseks ja võistluse finaali korraldamiseks 580 eurot

Üleriigilise 3.-4. klassi lastele kirjandusmängu korraldamiseks 1200 eurot

Laste loovuslaagri VASS korraldamiseks 1500 eurot

Elamustuuri Laste Vabariik korraldamiseks 25 179 eurot

Riigikantseleilt kokku 90 000 järgmistele projektidele:

EV 100 projektile „Laste Vabariik“ 85 000 eurot

Laste ja noorte kultuuriaasta ideekonkursile „50 ideed“ 5000 eurot

Keskuse 2018. aasta eelarve on kinnitatud summas 726 784 eurot, millest riigitoetus põhitegevuseks on 434 091 eurot (sh personalikulu 329 540 eurot ja majandamiskuludeks 104 551 eurot), vahendid

Riigi Kinnisvara ASile on 207 693 eurot, projektile „Las laps loeb” 32 000 eurot ning omatulu prognoos on 30 000 eurot. Põhivara amortisatsiooniks on arvestatud 2000 eurot.

Haldamine

Keskuse vara haldamise ja hooldustööde eest vastutab Riigi Kinnisvara AS (RKAS). Regulaarselt hooldati tehnosüsteeme ning likvideeriti tõrked, kiirelt ja kvaliteetselt teostati majas väiksemaid parandustöid. Koristusteenust pakub keskusele firma SOL, turvalisuse eest vastutab Dussmann. Kõikide partneritega sujus koostöö hästi, teenuste kvaliteet oli hea, probleemid lahendati kiirelt ja kvaliteetselt.

Koostöös RKASega renoveeriti suviste remonttööde käigus raamatukogu puitpõrandad, seinad ja aknad ning uuendati mööblit. Siseõues ehitati ümber sademete äravoolusüsteem ning keldris likvideeriti seintelt niiskuskahjustused. Ruumide remontimisel jätkus koostöö keskuse sisekujunduse autori Tea Tammelaanega.

IKT arendused

2017. aastat iseloomustab stabiilsus. Jätkus koostöö keskuse arvutivõrgu arendaja ja haldaja Levikom Eesti OÜga. Keskuse arvutivõrgus töötas 2017. aastal 13 lauaarvutit. Lisaks oli töötajate kasutuses 6 sülearvutit ja 2 iPadi. Raamatukogust kaotati lugejatele mõeldud arvutitöökoht kuna sellel puudus kasutus.

Majas on kasutuses wifi, mille tagavad kõikidel korrustel paiknevad saatjad.

2018. aastal toimub Kultuuriministeeriumi eestvõttel üleminek uuele IKT haldusteenuse pakkujale, milleks on Rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskus (RMIT). Muutused toimuvad etapiliselt. Alates 1. jaanuarist 2018 alustab uus partner infoturbeteenusega ning aasta jooksul on plaanis RMITle üle anda ka arvutitöökohtade baasteenused. Seni pakub teenust Levikom Eesti OÜ.

Turundus ja kommunikatsioon

2017. aastal tegeleti valdkonna kommunikatsiooni parendamise ja arendamisega. Avalikkust teavitati erinevate meediumitega: koduleht, sotsiaalmeedia, ajakirjandus, trükised, välireklaam, portaalid, listid jne.

Keskuse kodulehel registreeriti aastaga 109 218 külastust, külastuste arv on pidevalt kasvanud.

(2013 – 74 577, 2014 – 87 208, 2015 – 101 826, 2016 – 107 144). Toimus mitmeid teleesinemisi ning anti arvukalt intervjuusid. Lastekirjanduse teemalisi artikleid ja arvustusi avaldasid ajalehed

Postimees, Sirp ja Õpetajate Leht. Keskuse uudiseid kajastasid järjepidevalt kõik kultuuriportaalid. Tänu teema-aasta korraldamisele oli keskus meedia fookuses läbi aasta.

Koostöös Eesti Lastekaitse Liiduga teavitati avalikkust tunnustusest „Hea lasteraamat“. Valitud raamatuid tutvustati Terevisioonis, Aktuaalses kaameras, TV3 uudistes, Sirbis, Õpetajate Lehes, ajalehes Pealinn, Koolielu portaalil ning Kuku raadios ja Vikerraadios.

Seminarist „Laps kirjanduses“ tegi otseülekande ERRi kultuuriportaal. Lisaks kajastasid seminari Õpetajate Leht, portaal Koolielu, Kuku raadio ja Vikerraadio.

Muhvi auhinna laureaat Wimbergi tutvustasid Vikerraadio, Klassikaraadio, Pealinn, Terevisioon, AK kultuuriuudised ja Tartu Postimees.

Kogu aasta vältel kajastas Vikerraadio saade „Huvitaja“ igal neljapäeval lastekirjanduse teemasid. Saates andsid kokku 41 intervjuud lastekirjanduse uurijad, kirjanikud, illustraatorid, tõlkijad, väljaandjad, raamatukoguhoidjad ja ka noor lugeja.

Elamustuuri Laste Vabariik kajastasid kõik meediakanalid ning lisaks maakonnalehed ja kohalikud radiojaamad.

Lastekirjanduse Uudistajat ilmus aasta jooksul 10 numbrit. Uudiskirja sihtrühmaks on lapsevanemad, õpetajad, raamatukoguhoidjad ja teised lastekirjanduse huvilised. Uudiskirja tellijate arv on 680 ning seega on lugejate arv võrreldes möödunud aastatega taas kasvanud (2015 – 552, 2016 – 650).

2018. AASTAL ON KAVAS

- koostada keskuse arengukava aastateks 2018-2022;
- alustada üleminekut tegevuspõhisele eelarvestamisele;
- rakendada tööle keskuse nõukoda;
- tagada keskuse hoone järjepidev hooldus ja korrashoid koostöös Riigi Kinnisvara ASiga;
- võtta kasutusele RTIP varade moodul;
- uuendada keskuse arvutiparki ja vajadusel minna üle tsentraalsele arvutite haldusteenusele;
- Koostöös RKASega renoveerida ruume ja uuendada sisustust;
- alustada keskuse visuaalse identiteedi korrastamist ja kodulehe uuendamist.

KOGUD. LUGEJATEENINDUS

Kogude seis ja täienemine

Seisuga 1. jaanuar 2018. a. on keskuses arvel 64 466 arvestusüksust väärtusega 381 182 eurot, neist on raamatuid 60 340. Aasta jooksul võeti arvele 2080 arvestusüksust, neist 1902 olid raamatud. Kogudesse lisandus 1358 uut nimetust. 2017. aastal telliti 31 perioodikaväljaannet.

2017. aasta eelarves oli keskuse kogude täiendamiseks eraldatud 24 000 eurot. Kuna 2017. aastal ei saanud keskus enam riiklikku säilituseksemplari, siis vähenes kogudesse lisanduvate nimetuste hulk. Hankimata jäid lastele mõeldud värvimis-, klepsu-, nuputamisraamatud jmt rakendusliku väärtusega trükised, mis varemalt laekusid säilituseksemplarina. Kõik teavikute komplekteerimise juhendis ettenähtud kogud said täiendust, tagatud oli arhiivkogu järjepidevus. 2017. aastal osaleti kahel raamatuoksjonil, kus osteti 9 trükist. Arhiivkogu vanaraamatu kogust puuduvaid trükiseid on aina raskem hankida, isegi oksjonitel pakutakse neid üha harvemini. 2017. aastal toimus Tallinna 5. illustratsioonitriennaal. Traditsiooniliselt kingiti sellel osalenud välisriikide kunstnike illustreeritud 40 lasteraamatut keskusele.

Jätkus lastehaiglate raamatukarussellide täiendamine uute raamatutega, milleks oli eelarves 5000 eurot. Piiratud eelarve ja raamatute kõrge hinna tõttu ei saanud haiglate kõiki soove täies mahus rahuldada, kuid uusi raamatuid said kõik 33 karusselli. Osteti nii väikelaste pildiraamatuid kui ka eesti- ja venekeelseid juturaamatuid.

2017. a. kustutati keskuse kogudest 1871 raamatut. Kasutatavad, kuid keskusele mittevajalikud raamatud suunati taaskasutusse läbi traditsioonilise raamatulaada SULLE-MULLE. Lagunenud ja sisult aegunud trükised utiliseeriti.

Lugejateeninduse kogu täienes kasutajale vajalikul hulgal. Komplekteerimisel probleeme ei olnud. Lugemissaali avariilite vähesust leevendas natuke lugejate arvutitöökohta kaotamine ning raamaturiiulite paigutamine vabanenud pinnale. Fondi puhastamise eesmärgil vaadati üle populaarteadusliku kirjanduse riiulid. Kõik sisult vananenud raamatud eemaldati kogust ja kanti maha.

Lõpetati illustratsioonikogu korrastamine. Sisulise inventuuri käigus jätkus varem ostetud illustratsioonide arvele võtmise raamatukogusüsteemis RIKS. Aasta lõpus oli illustratsioonikogus 3788 originaalillustratsiooni, sealhulgas 2542 Edgar Valteri personaalkogu tööd. Aruandeaastal originaalillustratsioone kogusse juurde ei ostetud.

2018. aasta on kogude inventuuriaasta. Raamatuvara inventuur on planeeritud kogude kaupa. Inventuuriga alustatakse 12. veebruaril ja lõpetatakse 29. juunil 2018. Illustratsioonikogu inventuur toimub 10. septembrist kuni 19. novembrini 2018. Inventeerimine toimub käsitsi, sest originaalillustratsioonidel puuduvad vötkoodikleebised.

Kogude kirjeldamine

Keskuse kogusid peegeldab programmis RIKS töötav e-kataloog RIKSWEB. Seisuga 1. jaanuar 2017 oli selles kirjeldatud 64 466 teavikut, sealhulgas 60 340 raamatut. 2017. aastal tehti elektronkataloogis 24 323 otsingut. See on pea kaks korda rohkem pöördumisi kui 2016. aastal.

E-kataloogi märksõnalehel on 10 665 märksõna, neist 8031 on teemamärksõna ja 2634 nimega (isik, koht, teos) seotud märksõna. Märksõnastamisel on aluseks Eesti üldine märksõnastik, mida lastekirjanduse spetsiifikast tulenevalt täiendatakse oma märksõnadega. Jooksvalt kontrollitakse ja vajadusel parandatakse märksõna- ja nimeloendeid ning kirjeid. 2018. a. alguses oli RIKSi illustratsioonikogus 1073 kirjet. Jätkus lasteajakirjade Täheke ja Hea Laps jooksev bibliografeerimine.

Kogude säilitamine

Keskuse hoidlad asuvad hoone keldrikorrusel. Ruumid on varustatud õhutemperatuuri ja –niiskusemõõtmisega. Kord nädalas teostati hoidlates temperatuuri ja suhtelise õhuniiskuse seiret. Mõõtetulemused kaardistati ja registreeriti normist kõrvalekaldeid. Hoidlate temperatuur püsis normi piires. Kõikumised olid minimaalsed. Kahjuks olid probleemid nõutava niiskuse režiimi hoidmisega. Vihmane suvi muutis hoidlad liigniiskeks. Niiskuse režiimi kõikumised on hoidlari erinevad ja sõltuvad konkreetse hoidla asukohast majas. Kui tavaliselt on piisanud liigniiskuse leevendamiseks põrandakütte sees hoidmisest, siis 2017. a suvel jäi sellest väheks ja augustis tekkisid üksikutele kalingurkõites raamatutele niiskuskahjustused. Kahjustatud raamatud paigutati välisseinast kaugemale ja pühiti kuiva pehme lapiga üle. Sügisel immitses hoidlate vahekoridori läbi seinaga vesi. Avariolukord likvideeriti sadevee äravoolusüsteemi renoveerimisega.

2017. a. restaureeriti Rahvusraamatukogu konserveerimistalitus 25 arhiivkogu trükist.

Kogude kasutamine, lugejateenindus

2017. aastal oli lugejateenindus külastajatele avatud 276 päeva.

	2017	sh kuni 16-aastased lapsed	2016	sh kuni 16-aastased lapsed
Lugejad	2 183	1 688	2 010	1 578
Laenutused	58 839	49 283	53 965	44 398
Külastused	23 765	19 956	21 036	16 257

Kui paar viimast aastat lugejate arv aastate lõikes palju ei muutunud, siis 2017. aastal suurenes lugejate üldarv 9%, kokku oli 2183 lugejat. Esmaregistreeritud lugejate arv suurenes 9% (kokku 482 lugejat). Kõige rohkem registreeriti uuteks lugejateks eelkooliealisi lapsi ja algklasside õpilasi (kokku 320). Kuni 16-aastased lapsed moodustavad nii lugejate, laenutuste kui ka külastuste üldarvust ligi 80%. Täiskasvanud lugejate arvu pidev tõus on tingitud lasteaia- ja kooliõpetajate huvist külastada regulaarselt raamatukogu ja olla kursis uudiskirjandusega. Kõige pingelisem on endiselt töö teismelise lugejaga, sest selles vanuses noortel tekivad lugemise kõrvale teised huvid. Samuti on

kitsam huvipakkuvate raamatute valik. Raamatute populariseerimiseks aitavad kaasa noorte endi koostatud soovitusnimekirjad ja kõikvõimalikud hääletamised. Noorteraamatute paremaks eksponeerimiseks ja kättesaamiseks muudeti teavikute paiknemist avariilulitel.

Väga oluline on noorte lugejate innustamine ja kiitmine. 16. märtsil toimus traditsiooniline „Hea lugeja päev“, kus tänati 50 tublit lugejat. Noortele esines lastekirjanik Kairi Look.

2017. aastal enimlaenutatud raamatud:

1. Piret Raud	Tobias ja teine B	142 laenutust
2. Ilmar Tomusk	Digipöörane kool	120
3. James Krüss	Timm Thaler	116
4. R.J. Palacio	Ime	115
5. David Walliams	Gängstamemm	113
6. Mika Keränen	Varastatud oranž jalgratas	106
7. Martin Widmark	Haiglamõistus	104
8. David Walliams	Jube tädi	103
9. Martin Widmark	Armastusemõistus	99
10. Reeli Reinaus	Kuidas mu isa endale uue naise sai	98
11. Francesca Simon	Hirmus Henry äratav surnuid	98
12. Martin Widmark	Kämpingumõistus	95
13. Lara Williamson	Poiss, kes seilas tugitoolis üle ookeani	92
14. Roald Dahl	Matilda	90
15. Jeff Kinney	Ühe äpardi päevik	89
16. Martin Widmark	Loomapoemõistus	88
17. Kristina Ohlsson	Klaaslapsed	87
18. Ilmar Tomusk	Kolmanda A kriminalistid	87
19. Jaanus Vaiksoo	Neli hommikut ja üks õhtu	86
20. Kazu Kibuishi	Amulett: Pilveurijad	85
21. Francesca Simon	Hirmus Henry ja jõle lumememm	84
22. R.R. Russell	Luuseri päevik	84
23. Aino Pervik	Kunsmoor	83
24. Astrid Lindgren	Meisterdetektiiv Blomkvist	81
25. Kazu Kibuishi	Amulett: Kivivardja	81

Enimlaenutatud raamatute lugejad on vanuses 7-12 aastat. Nad eelistavad lõbusaid, seikluslikke, kriminaalse sisuga raamatuid, huvi pakuvad sarjad. Autoritest tõusevad esile Piret Raud, Ilmar Tomusk, Mika Keränen ja Martin Widmark. Uue žanrina on 2017. aastal 25 enimlaenutatud raamatute nimekirjas 2 koomiksiraamatut. Paar aastat tagasi ilmuma hakanud Kazu Kibuishi Amuletti sari (hetkel ilmunud 7 osa), on tänaseks võitnud kõigi koomiksisõprade südamed. Kuna eelkooliealistele lastele on raamatute valik laiem, siis neile mõeldud raamatud enimlaenutatud raamatute nimekirja tavaliselt ei pääse.

2017. aastal enimlaenutatud autorid:

1. Martin Widmark	1712 laenutust
2. Aino Pervik	1685
3. Ilmar Tomusk	1017
4. Astrid Lindgren	931
5. Piret Raud	639
6. Jeff Kinney	606
7. Francesca Simon	590
8. Andrus Kivirähk	553
9. Roald Dahl	550

Enimlaenutatud autorite edetabelis saab määravaks, kui palju on autoril erinevaid raamatuid ilmunud ja kui suur on raamatute eksemplaarsus. Edetabeli tipus on juba teist aastat järjest Rootsi kirjanik Martin Widmark, kelle raamatusarjast „LasseMaia detektiivbüroo“ oli aasta lõpuks eesti keeles ilmunud 23 nimetust. Nimekirja uus tulija on Francesca Simon, kelle Hirmsa Henry raamatute menule on kindlasti kaasa aidanud samanimeline animasari.

Teabetalituse ja arhiivkogu teavikute kasutamine

	2017	2016	2015
Külastused	558	552	488
Laenutused	1350	1510	1899

Päringuid oli 144, neist 94% esitati e-posti teel. Sagedamini soovisid teavet kirjastajad ja ajakirjanikud, neile järgnevad raamatukoguhoidjad, õpetajad, lastekirjanduse uurijad jt. Küsiti kirjanike, illustraatorite ja pärijate kontakte, kuidas hääldada ja kirjutada ühe või teise autori nime, vajati algupäraste lasteraamatute ja tõlketeoste nimestikke ja statistikat, otsiti surma teemat käsitlevaid lasteraamatuid, kakskeelseid (eesti ja inglise keeles) raamatuid mudilastele ja peoteemalisi luuletusi ning palju muud.

2018. AASTAL ON KAVAS

- viia läbi raamatuvara ja illustratsioonikogu inventuur;
- restaureerida arhiivkogu rariteetseid trükiseid;
- leida lahendused hoidlate režiimi parendamiseks ja liigniiskuse vähendamiseks;
- täiendada lastehaiglate raamatukarusselle uuema lastekirjandusega;
- komplekteerida lugeja- ja teabeteeninduse kogu lugejate rahulolu tagaval tasemel;
- jätkata arhiivkogu täiendamist ja säilitamist.

LASTEKIRJANDUSE TUTVUSTAMINE

Keskuse üks olulisematest tegevustest on järjepidev lastekirjanduse tutvustamine raamatu- ja teematundide, näituste, ürituste, loengute jm viisil sõltuvalt sihtrühma vanusest ja huvidest. Hea koostöö toimib koolide ja lasteaedadega, raamatukogudega, erialaseltsidega, noortekeskustega, huvikoolidega.

Samuti panustas keskus aktiivselt Eesti kultuuriellu, olles nii algataja kui ka partneri rollis. Jätkusid traditsioonilised raamatukultuuri ja -kunsti ettevõtmised, toimusid näitused, raamatuesitlused, kontserdid, loengud, etendused.

Laste vabaaja- ja huvitegevus

2017. aasta oli vabaaja- ja huvitegevuse vallas jätkuvalt tihe ja mitmekülgne. **Perehommikud** toimusid igal laupäeval perioodil september kuni aprill. Rõõm on tõdeda, et keskmine perehommikute külastajate arv on varasemate aastatega tõusuteel. Programmis olid kohtumised kirjanike ning kunstnikega. Külaskäisid Aino Pervik, Gerda Märten, Anti Saar, Kadi Kurema jt. Jätkus sari „Lapsepõlve lemmikraamat“, kus näitleja Liina Vahtrik rääkis oma lapsepõlve lemmikraamatutest. Samuti jätkus koostöö eripedagoog ja lugemisnõustaja Maili Liineviga, kes viis läbi liikumis- ja lugemismänge. 2017. aastal alustasime koostööd Teoteatri näitlejate Jane Meresmaa-Roosi ning Meeli Seermaaga, kes jutustasid kaasavaid lugusid Leelo Tungla raamatu „Lumemees Ludvigi õnn“ ainetel.

Jätkus koostöö Eesti Teraapiakoorte Ühingu **lugemiskoortega** kuna lapsevanemate huvi teenuse vastu on jätkuvalt suur. 2017. aasta suve alguses toimus lugemiskoorte hooaja lõpuüritus, kus lapsevanemad andsid tagasisidet oma laste lugemise edusammudest. Selgus, et kõigil programmis osalenud lastel oli lugemine muutunud meeldivamaks ja soravamaks võrreldes varasemaga.

2017. aastal sai järje ka koostöö 8 erineva muuseumi või samaladse asutusega, mis kõik paiknevad vanalinnas või selle lähiümbruses. Ühiselt on loodud koolivaheaja linnalaager „**8 ühe hoobiga**“. Lisaks on välja töötatud 4.–5. klasside koolipäev „**Puust ja punaseks**“, kus lapsed saavad veeta terve koolipäeva muuseumites õppides. Ühe meeleoluka päeva jooksul omandatakse teadmisi ajaloo, kunsti, muusika ja tervise vallast või uuritakse lähemalt teatrit, loodust, kirjandust ja disaini. Haridusprogrammid on õpetajate poolt väga hästi vastu võetud ning edasi oodatakse nende laiendamist teistele vanuserühmadele. 2017. aasta alguses toimus Eesti Ajaloomuuseumis „Puust ja punaseks – õpetajate eri“ ehk esimene muuseumihariduse minimees, kus tutvustati kaheksa muuseumi või keskuse poolt erinevatele kooliastmetele suunatud muuseumitunde. Tänu messile said õpetajad põhjaliku info keskuse haridusprogrammide ning lisaks külastasid nad kolme näidistundi.

Kooliaastaga paralleelselt septembrist kuni maini tegutsesid majas laste **huviringid**.

Kunstikamber toimus 1x nädalas kolmes vanuserühmas: 7-8 aastased, 9-10 aastased, 11-15 aastased. Kunstikambrit juhendab illustraator Kertu Sillaste, kes pakub oma professionaalsete oskustega lastele teadmisi nii raamatukunstist kui ka kunstivallast laiemalt.

Populaarseks kujunenud **loovkirjutamise huviring** jätkas tööd kahes vanuserühmas. Huviringi juhendab lastekirjanik Kätlin Vainola. Huviringi eesmärk on õpetada lastele erinevates žanrites

tekstide kirjutamist, anda tagasisidet nende omaloomingule, tutvustada kirjaniku ja teisi raamatu loomisega kaasnevaid ameteid ning võimaldada tutvuda raamatu loomise protsessiga ideest valmis raamatuni. Kevadel lõpetati õppeaasta väljaande „Pööningu Ekspress“ ilmumisega.

Mudilastund jätkas 2x nädalas. Kuna huviring on 2-3 aastatele lastele, siis vahetuvad osalejad väga kiiresti ning huviringi täitumiseks vajab see pidevat reklaami ja aktiivset turundamist.

Ulmeklubi, mis tegutses kuus aastat, lõpetas teisel poolaastal tegutsemise, sest kunagi koos alustanud noored kasvasid klubilisest kooskäimisest välja. Ulmeklubi uus algus sõltub noorte endi soovist kord kuus koos käia ja oma lugemiselamusi teistega jagada. 2017. aastal saadi kokku 4 korda. Noored kohtusid PÖFFi programmi koostaja Helmut Jänesega, kirjanik ja tõlkija Indrek Koffi, dramaturg Martin Alguse ning HeadRead festivaliprogrammi raames soomerootsi kirjaniku Maria Turtschaninoffiga.

Laste sünnipäevapidude pidamine temaatilise programmiga jätkus samas rütmis. Eelneva aastaga võrreldes oli märgata väikest langust. Aasta jooksul toimus 22 sünnipäevapidu (2016. aastal 26). Sarnase teenuse pakkujaid on palju ning seetõttu on oluline eristumine ning teenuse täpsem kommunikeerimine.

Koostöö haridusasutuste ja raamatukogudega

Keskusel on kujunenud väga head koostöösuhted paljude haridusasutustega. Aktiivselt külastatakse keskust ning osaletakse üritustel ja eriprogrammides. Valdav osa lasterühmadest on Tallinnast ja Harjumaalt, mujalt Eestist tuldi keskusesse enim Raplamaalt, Läänemaalt ja Lääne-Virumaalt. Koostöö oli hea järgmiste koolide ja lasteaedadega: Jakob Westholmi Gümnaasium, Vanalinna Hariduskollegium, Toomkool, Ristiku Põhikool, Nõmme Põhikool, Laagri kool, Saue Gümnaasium ning lasteaedadega Päikesejänku, Luha, Aiake. Kaugemalt pärit grupid külastavad keskust tavaliselt kooliaasta lõpus mais-juunis. Väljaspoolt Tallinna lasterühmade tulekul keskusesse saab tihti määravaks transpordi kättesaadavus ja eelisolukorras on kohad, kellel on Tallinnaga väga hea ühistranspordi ühendus. Eriti toetav on rongiliikluse olemasolu.

Venekeelsete lastegruppide külastuste arv jäi endiselt tagasihoidlikuks, kuid püsis samas suuruses, 2017. aastal oli 12 (2016. aastal 11). Üritused toimusid sõltuvalt laste keeleoskusest, kas vene või osaliselt eesti keeles.

Haridusprogrammide ja raamatutundide valik on pidevalt uuenenud ja laienenud. 2017. aastal külastas keskuse raamatu- ja teematunde 5410 last (2016. aastal 4851). Huvi haridusprogrammide vastu on püsinud ning aruandeaastal töötati välja mitmed uued teematunnid.

Teematunde toimus aruandeaastal 135. Huvi haridusprogrammide vastu on pidevas tõusus ning kuna see on hooajaline, siis kõiki huvilisi vastu võtta ei jõua. 2017. aastal oli valikus 14 erinevat teematundi lasteaedadele ning I–II kooliastmele. Populaarsemad on „Muinasjututund“ ja „Mängides lugema“. Lisaks keskuse igapäevastele programmidele toimusid ka eriprogrammid. 3.-5 klassi lastele loodi teematund, mis oli seotud näitusega „Lennake mesipuu poole“. Programm valmis koostöös Poola Suursaatkonna ja Eesti Mesinike Liiduga. Selle keskmes olid poola kunstniku Piotr Socha illustratsioonid raamatule „Mesilased“. Teematundides osales kokku ligi 160 last, kes tutvusid näitusega, mesiniku tööga, said ülevaate mesilaste elust ning lahendasid viktoriini raamatu

„Mesilased“ ainetel. Novembris toimus keskus kohtumine raamatu „Mesilased“ autori Piotr Sochaga. Autoriga vestles kohapeal „Mesilaste“ tõlkija Marius Peterson ja Poola Vabariigi Suursaatkond andis üle auhinnad viktoriinis osalenud lastele.

Raamatutunde, mida toimus aruandeaastal 119, said osavõtjad ülevaate keskuse tegevusest ja lasteraamatute ajaloost, räägiti uutest raamatutest ja arutati lugemise tähtsuse üle. Raamatutundide suur populaarsus on tingitud lasteaia- ja põhikooliõpetajate vajadusest ja huvist olla kursis uuema lastekirjandusega ning ka soovist pakkuda lastele võimalust avastada uut ja põnevat lugemisvara ning arutleda loetu üle. Sellise külaskäigu tulemusena saavad paljudest lastest ja õpetajatest hiljem meie raamatukogu lugejad.

Kolmandat korda toimus Tallinna raamatumessi ajal üleriigiline **3.-4. klasside kirjandusmäng**. Kirjandusmängu korraldas lastekirjanduse keskus koostöös maakondade ja linnade keskraamatukogude lasteosakondadega. Finaalis osales 17 kolmeliikmelist võistkonda: Harjumaa, Hiiumaa, Jõgevamaa, Jõhvi, Järvamaa, Kohtla-Järve, Läänemaa, Lääne-Virumaa, Põlvamaa, Pärnumaa, Raplamaa, Tallinn, Tartu, Tartumaa, Valgamaa, Viljandimaa ja Võrumaa. Mänguks valmistudes olid võistkonnad läbi lugenud tosin head omamaist ja tõlkeraamatut, mis on ilmunud paaril viimasel aastal. Mängu juhtis näitleja Veiko Tubin, vaheajal õpetas osalejatele lavalist võitlust näitleja Tanel Saar. Võitjaks kuulutati Võrumaa võistkond koosseisus Sander Merisalu, Viktoria Misnik ja Madleen Olesk. Tasavägises võistluses otsustati välja anda kaks 2. kohta. Teise koha pälvisid Viljandimaa võistkond (Kadri Koitmäe, Kelly Mozgovoi ja Jade Leann Väljaots) ja Hiiumaa võistkond (Jakob Hiiemets, Mihkel Metsand ja Berit Omann). Kolmanda koha sai Tallinna võistkond (Siim Eenmaa, Mia Lee Kähri ja Lisanne Sari). Kõik osalejad said tänuks kingikoti raamatuga ning võitjaid toetasid elamuslike auhindadega Energia Avastuskeskus, Lottemaa Teemapark, Teaduskeskus AHHA ja raamatupood Apollo.

Koostöös NUKU teatri ja muuseumiga ning Teatri- ja Muusikamuuseumiga toimus neljandat korda Tallinna ja Harjumaa koolide **5.-7. klasside kirjanduslik mälumäng**. Sel aastal olid fookuses maagia ja võluritega seotud raamatud. Võistkonnad lugesid mänguks valmistudes läbi J.R.R. Tolkieni „Kääbiku“, J.K. Rowlingu „Harry Potter ja tarkade kivi“ ning J. Krüssi „Timm Thaleri ehk Müüdüd naeru“ ning tutvusid kirjanike elulugudega. Küsimused koostas mängule Jaak Känd. Võitjaks osutus Tallinna Lilleküla Gümnaasiumi võistkond, teise koha saavutas Tallinna Reaalkooli 2. rühm ja kolmanda Randvere kooli võistkond. Finaalis võistlesid veel Reaalkooli 1. rühm ning Tallinna Toomkool. Finaalis tuli vastata 11 küsimusele, lahendada ristsõna ning etendada stseen raamatust „Harry Potter ja tarkade kivi“. Loomingulist ülesannet hindas žürii koosseisus Kätlin Vainola, Mihkel Roolaid ja Hannele Känd. Kokku osales mälumängus 16 võistkonda. Parimad selgusid kolmes voorus. Auhinnaks said osalejad raamatuid, pileteid NUKU teatrisse ja muuseumisse, prii sissepääsu Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumisse ning Rahva Raamatu kinkekaarte.

Veebruaris ja novembris toimusid **lastekirjanike tuuri „Tuleme külla!“** kirjanduslikud kohtumised Ida-Virumaal ja Järvamaal. Ida-Virumaal kohtusid Ilona Martson, Markus Saksatamm ja Piret Raud noorte lugejatega Jõhvi ja Sillamäe raamatukogudes. Sügisel aga viis tuur Heli Illipe-Sootaki, Anti Saare ja Kadri Lepa kohtumistele Paide ja Türi raamatukogudesse. Lastekirjanduse keskuse poolt algatatud lastekirjanike tuur leidis aset viiendat aastat.

21. oktoobril toimus ettelugemise päeva puhul 12. korda üleriigiline 4. klassi laste **ettelugemise finaalvõistlus**. Võistluse pealkiri „Kõik on kõige targemad“ võeti Contra samanimelisest raamatust. Nagu pealkiri vihjas, olid lugemisvalikus laste koolielust jutustavad lood. Maakondlikke eelvõistlusi viisid läbi maakondade keskraamatukogud ja finaalvõistlusele tuli osalejaid kokku 17. Esindatud oli iga maakond ning Tallinna ja Tartu linn. Esimese koha pälvis Karl Cristian Tamberg Võru Kesklinna Koolist. Laste ettelugemist hindasid Vanalinna Hariduskolleeegiumi teatriklassi õpilased Johanna Poll ja Andri Suga, Eesti Rahvusringhäälingu lastesaadete toimetuse juht Margus Saar ja Triin Soone. Võistluse vaheajal tegutsesid lapsed improteatri võtmes näitleja Kati Ongi juhendamisel ja võistluse lõppedes külastati koos saatjatega NUKU muuseumi.

Esimest aastat osales lastekirjanduse keskus üle-eestilises „**Avatud mänguväljade**“ projektis. Tegemist on kord aastas, sügisel koolivaheajal toimuva muuseumidevahelise festivaliga lastele ja noortele. Festivali korraldab Elamusõppe Labor MTÜ koostöös Eesti muuseumide, keskuste ja raamatukogudega. Festivali selleaastane teema oli “Mängult või päriselt”, milleks andis inspiratsiooni laste ja noorte kultuuriaasta. Festivali ajal olid pea kahekümnes muuseumis kasutusel spetsiaalselt selleks festivaliks loodud mängujuhised, mis aitavad teha muuseumikülastuse erilisemaks ja meeldejäavamaks.

Raamatute tutvustused ja esitlused

Regulaarselt avaldati raamatute tutvustusi veebis. Kodulehe **rubriigis „Kuu raamat”** kajastati esiletõstmist vääri vaid uudisteoseid lastele. 2017. aastal oli vaatluse all 6 algupärast ja 6 tõlkeramatut. Kodulehel avaldati Ira Lemberi juubeliartikkel.

Koostöö Õpetajate Lehega ilmus kord kuus raamatusoovituste rubriik, milles tutvustati viimase paari aasta teoseid, kokku 51 teost ja sarja. Raamatututvustused olid teemapõhised (loomaraamatud, aimeramatud, noorteteosed, muinasjutud, seiklusraamatud, kirjandusfestivalidel osalevate kirjanike teosed, suve- ja jõuluraamatud).

Jätkus raamatute soovitamise keskuse e-kataloogis. Apollo ja Rahva Raamatu poekett kasutasid jätkuvalt keskuse **tunnustusmärki „Eesti Lastekirjanduse Keskus soovitab!”**. Tunnustusmärgi saavad kõik raamatud, mis kuuluvad keskuse poolt koostatavasse lasteraamatute soovitusnimekirja.

Keskuse varakambris tutvustati põhjalikumalt Henno Käo ja Jüri Parijõe loomingut ning Aino Perviku lasteraamatute tõlkeid võõrkeelde.

Raamatute tutvustamiseks oli lugejateeninduses aasta jooksul 27 väljapanekut, mille teemad lähtusid autorite juubelitest ja kirjanduslikest tähtpäevadest. (vt lisa Näitused)

Keskuses esitlesid raamatuid kirjastused Tammerraamat, Hea Lugu, Päike ja Pilv, TEA, Ärkel, Raudhammas, Pegasus, Glossus, Varrak ja Tänapäev.

Näitused

Keskuse näitustegevus oli mitmekesine ja rahvusvaheline. Külastajatele tutvustati keskuse raamatu- ja kunstikogu ning mitmete Eestis ja maailmas tunnustatud kunstnike loomingut. Oma loomingut

näitasid rahvusvaheliselt tuntud kunstnikud: Piotr Socha Poolast, Anita Paegle, Gundega Muzikante ja Elina Braslina Lätist, Lina Itagaki Leedust.

Keskuses eksponeeritud **välisnäitustest** oli üks suurejoonelisemaid poola kunstniku Piotr Socha isikunäitus „Lennake mesipuu poole” tema illustatsioonidest raamatule „Mesilased”. Näituse koostas Poola Vabariigi Suursaatkond Tallinnas koostöös Poola kirjastustega Dwie Siostry, kirjastusega Varrak ja Eesti Mesinike Liiduga. Näituse pealkiri oli inspireeritud Juhan Liivi luuletusest „Ta lendab mesipuu poole” ja oli pühendatud Eesti 100. sünnipäevale ja Poola 100. taasiseseisvumispäevale. Raamat „Mesilased” on tähelepanuväärne nii oma mõõtmetelt kui ka sisu poolest. Illustraator Piotr Socha ja teksti autor Wojciech Grajkowski tutvustavad põhjalikult mesilaste maailma: nende erinevaid eluetappe, mesilaste ja inimeste koostööd eri aegadel ja lõpetavad põnevate seikadega mesilastest. Näitusel eksponeeriti 17 suurendatud paarislehekülge raamatust, mille juures oli luup, et uurida illustatsioonide detaile ning otsida vastuseid viktoriiniküsimustele. Eksponeeritud olid ka ehtne mesitaru ning mesiniku töövahendid. Näitusega kaasnes kohtumine autoriga ning töötoad ja teematunnid lastele.

Mitmete ühisnäitustega tutvustati külastajatele **eesti illustraatorite loomingut**. Aasta lõpus olid avatud jõuluteemalised isikunäitused Regina Lukk Toompere „Lumemees Ludvigi jõulud” ja Urmas Viigi „Jõuluvana Teodori juhtum”.

Juba viiendat korda toimus **Tallinna illustatsioonitriennaal „Pildi jõud”**. Triennaali algatajad ja teostajad on Eesti Kujundusgraafikute Liit, Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Lastekirjanduse Keskus ja IBBY Eesti osakond. Triennaali toetasid: Eesti Kultuurkapital, Eesti Kunstnike Liit, Hasartmängumaksu Nõukogu, Hispaania Suursaatkond Eestis, Läti Vabariigi Suursaatkond Eestis, Poola Vabariigi Suursaatkond Eestis, Eesti Suursaatkond Moskvast, Eesti Peakonsulaat Peterburis, Eesti Suursaatkond Minskis. Peapreemia väljaandmist toetas Tallinna Kultuuriamet. Näitusel eksponeeriti üle 200 originaalillustatsiooni 74 autorilt, lisaks raamatuid. Traditsiooni kohaselt osalesid triennaalil Läänemere maade – Eesti, Läti, Leedu, Saksamaa, Venemaa, Poola, Soome, Rootsi, Norra ja Taani illustraatorid, kuid seekord olid palutud ka kunstnikud väljaspoolt. Näituse kuraatori valikul näidati Hispaania, Itaalia, Iraani ja Valgevene illustraatorite pilte. Lisaks toimus Eesti Lastekirjanduse Keskuses triennaali žüriiliikmete Gundega Muzikante, Anita Paegle ja Piotr Socha tööde näitused. Tallinna 5. illustatsioonitriennaali võitis itaalia kunstnik Alessia Bravo, kes esitas triennaalile tööd Christine Beigeli raamatule „Vaal bussist nr 29”. Rahvusvaheline žürii andis diplomi teiste seas ka Eno Raua „Kiplased” illustreerinud Priit Pärnale. Kümme võrdset diplomit pälvisid Mohammad Barrangi Fashtami (Iraanist), Lina Dūdaitė (Leedust), Gosia Herba (Poolast), Aušra Kiudulaitė (Leedust), Anita Kreituse (Lätist), Bente Olesen Nyström (Taanist), Marianna Oklejak (Poolast), Priit Pärn (Eestist), Margarita Shchetinskaia (Venemaalt), Pavel Tatarnikau (Valgevenest).

Muud kultuuriüritused

Märtsis esinesid lastekirjanduse keskuses 2016. a **Eesti Kultuurkapitali lastekirjanduse aastapreemia** nominendid Aino Pervik, Kätlin Kaldmaa, Reeli Reinaus ja Triinu Laan. Nominendid olid ka Kadri Lepp ja Priit Põhjala. Emakeelepäeval pälvis neist kultuurkapitali aastapreemia Aino Pervik raamatu “Hädaoru kuningas” eest.

Frankofoonia festivali raames esinesid lastekirjanduse keskkuses esmalt lastele ja seejärel kunstnikele, kirjanikele, tudengitele ja kõikidele lastekirjanduse huvilistele prantsuse illustraator ja lastekirjanik Benjamin Chaud. Eesti keeles on avaldatud tema raamatud „Ma ei teinud oma kodutööd, sellepärast, et...“, „Teel kooli juhtus üks kummaline lugu“ ja „Kogu tõde minu vapustavast suvest“.

Koos Võru Instituudiga tähistati keskkuses 14. märtsil **emakeelepäeva**, kus lastekirjanik Triinu Laan esines koos Võrumaa rahvamuusik Kadri Laubega. Triinu Laan tutvustas oma raamatut „Vana katkine kass. Vana katskinõ kass“.

Taas osaleti traditsioonilisel **muuseumiöö**l. Sel korral sai raamatukogus kehastuda kirjanikuks, Varakambris tutvuda erinevate ajastute aabitsatega ning pööningul panna proovile oma meisterdamisoskused. Rõdusaalis andis kontserdi pianist ja improvisaator Farištamo Eller. Muuseumiöö küllastatavus on kõrge – mõne tunni jooksul käib majas üle 500 külalise.

Keskus on juba aastaid olnud partneriks **kirjandusfestivalile HeadRead** pannes kokku lasteprogrammi. Lisaks armastatud eesti lastekirjanikele oli seekord võimalik kohtuda välisautoritest Davide Cali, David Almondi ja Maria Turtschaninoffiga. Raamatulaadal SULLE-MULLE vahetati lasteraamatuid, mängiti koos Nukitsamehega, tehti isemoodi kunsti illustraator Kertu Sillaste juhendamisel ning kuulata ansambli Tuuleviilul kontserti.

Koostöös Eesti Lastekaitse Liiduga korraldati teist aastat 9–13-aastastele laste **loovuslaager VASS ehk Väikeste Autorite Salaselts**. Nädalane laager toimus Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses. VASSi tegevus keerles lugude loomise ja kirjanduse ümber. Laagri külalisteks olid kirjanikud Jaanus Vaiksoo, Aidi Vallik, Heli Illipe-Sootak ja Kätlin Vainola. Lisaks said lapsed osaleda improteatris Rahel Otsa juhendamisel, väljendada oma lugude meeleolu trummidel koos Reigo Ahvenaga ning kujundada õuduste maja koos kunstnik Marion Unduskiga. Lapsevanemate ja laste tagasiside laagri oli taaskord väga positiivne ning avaldati soovi, et laager jätkuvalt kindlasti ka järgmisel aastal.

1. septembril osaleti traditsioonilisel **Aabitsapeol** Tallinnas Vabaduse väljaku, kuhu olid kutsutud kõik Tallinna koolide esimeste klasside lapsed koos peredega. Väljakule üles seatud telklinnakus meisterdati lastega ning tutvustati lastekirjanduse keskuse tegevusi, programme ja huviringe.

Septembris korraldas Tallinna Kirjanduskeskus Kadriorus esimese **Kirjandustänava festivali**, kus oli Rahva Raamatu ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse ühine lasteala nimega Segasummasuvila. Segasummasuvila telgis toimetas Pipi Pikksukk, kes tutvustas lastele raamatuid ja aitas neil kirjandusmaailma avastada. Igal täistunnil algasid erinevad tegevused - mängud mudilastega, illustratsioonikunstiga tutvumine koos Gerda Märteni ja Kertu Sillastega, uute lauamängude õppimine ning lugemiskoeraga tutvumine. Esimest korda toimunud kirjandusfestival oli publikurohke ja sai küllastajatelt positiivset vastukaja.

Esmakordselt tehti koostööd **Muusikapäevaga**. Keskkuses esines noor laulja Lucas Christopher Varema oma ema ja vanaisaga. Teise kontserdi andis noor viuldaja Sänni Noormets. Kontserdid olid publikurohked ning soov on koostööd jätkata.

Novembris külastasid lastekirjanduse keskkust **illustraatorid Linda Bondestam ja Jenny Lucander Soomest**. Linda Bondestam pälvis 2017. aasta Põhjamaade Nõukogu laste- ja noortekirjanduse

auhinna raamatu "Loomad, keda keegi peale meie pole näinud" illustatsioonide eest. Kohtumisel tutvustasid nad 5. klassi lastele oma loomingut ja juhendasid raamatukujundamise töötuba. Kohtumine toimus koostöös Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindusega Eestis.

Aasta lõpus korraldati taaskord **heategevuslik jõulupidu**, kuhu tulid sel korral lapsed Võrumaa MTÜ Saagu Valgus fondi abil. Pidulised osalesid improviseeritud lindude segakooris ning muinasjutujoogas, saatsid postkaarte, kohtusid jõuluvanaga ja trallitasid koos Nukitsamehega. Töötubasid juhendasid Teoteatri näitlejad. Jõulupidu toetasid kirjastused Tänapäev, Tammerraamat, Draakon & Kuu, Päike ja Pilv, Varrak ning Päikese Kirjastus.

Keskuse rõdusaal on olnud läbi aastate hinnatud **kontserdipaik laste esinemisteks**. Aktiivsemad kontserdikorraldajad olid Tallinna Muusikakeskkool, Nõmme Muusikakool, Nõmme Noortemaja, Lasnamäe Muusikakool ja VHK Muusikamaja.

Laste ja noorte kultuuriaasta 2017

Laste ja noorte kultuuriaasta 2017 kutsus ellu Kultuuriministeerium ja selle läbiviimist koordineeris Eesti Lastekirjanduse Keskus. Teema-aasta tõstis kultuurielu keskmesse lapsed ja noored ning innustas nooremat põlvkonda kultuurist osa saama nii looja kui ka publikuna. Teema-aasta tunnuslause oli „Mina ka!” ning märksõnad iseolemise ja koostegutsemise.

Teema-aasta andis võimaluse laiemalt mõtestada lastekultuuri olemust, samuti teadvustada kultuuritraditsioonide edasikandmise olulisust ja vastutust. Laste ja noorte kultuuriaasta sidus kultuuri eri valdkondi ning koondas hulgaliselt mitmesuguseid ettevõtmisi nii väikestele kui ka suurtele.

Laste ja noorte kultuuriaasta visuaal oli värviline, elav ja muutuv. Oluliseks osaks visuaalsest identiteedist olid rõõmsavärvilised ja mängulised "minakad". Disainiagentuur Ruum 414 loodud visuaalne identiteet sai valdkondlikult parima tunnustuse osaliseks – lahendus tunnistati disaini/firmagraafika kategoorias Kuldmuna vääriliseks ning Eesti Disainiauhindadel pälvis see nominatsiooni erioskused/illustatsioon kategoorias ning pronksi kategoorias firmagraafika/suur süsteem. Visuaalsed tööriistad anti vabalt kasutamiseks kõigile, kes soovisid oma ettevõtmisi siduda teema-aasta sõnumitega. Erinevate turundus- ja kommunikatsioonitööriistade (raadio- ja videoklipid, lennujaamateavitus jm) loomisel kaasati lapsed ja noori ning eelistati kvaliteetset Eesti disaini ja värskaid lahendusi.

2017. aasta alguses läbi viidud ülemaailmse eesti laste kultuuriküsitluse tulemusel sündis koondportree eesti lapsest. Veebipõhisele küsitlusele vastas 4400 last Eestist Tonga saareni. Küsitluse tulemused vormis Eesti Instituut eesti- ja inglisekeelseks trükiseks pealkirjaga „Krips-Kraps eesti laps“ ja "Estonian Child - Wild and Mild".

Teema-aasta ideekonkursi "50 ideed" toel toimus üle Eesti 58 lastele ja noortele mõeldud kultuurisündmus, mille läbiviimisesse oli kaasatud ligi 6200 suurt ja väikest kultuuriloojat ning neist sai otseselt osa enam kui 43 600 inimest. Lisaks teema-aasta rahastusele panustas konkursi teises voorus EV100 fookusega projektide toetamise ka Riigikantselei. Nii ideekonkursi raames kui selle väliselt said alguse mitmed olulised lapsed ja noori kaasavad algatused – näiteks lisandusid

esmakordselt festivali Tallinn Music Week kavasse laste- ja noorteprogrammid, Arvamusfestivalil toimusid esimesed laste arutelud, lapsi kaasati mitmete suursündmuste juhtimisse jne.

Teema-aasta suurim ettevõtmine oli lastele ja peredele mõeldud elamustuur Laste Vabariik, mis 24. maist 8. septembrini sõitis mööda Eestit ning tähistas 53 erinevas paigas 61 korral koos kohalike lastega Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva. Kõikides maakondades toimunud tuurist sai osa üle 30 000 inimese.

Ettevõtmine viidi läbi koostöös oma ala parimate loov- ja produktsioonitiimiga ning enam kui 200 partnerorganisatsiooniga. Laste Vabariigi laval mängiti 75 korda etendust „Kõige parem kingitus” ning esinesid 1980 kohalikku last ja noort. Oma panuse andsid ka ligi 400 vabatahtlikku. Muuseumide ja elamuskeskuste toel toimus 254 töötuba ja unikaalsel labürint-mängualal lustisid ilmast hoolimata nii väikesed kui suured. See suvi tõestas, et mängida saab iga ilmaga ning koostegemise meeleolus sünnib suuri ja olulisi ettevõtmisi.

Laste Vabariigi passi omanikuks sai 16 000 last. Kuni 12-aastastele lastele mõeldud pass tagab tasuta või soodsama sissepääsu kümnete kultuuripartnerite juurde üle Eesti 2018. aasta lõpuni.

Elamustuuri toimumusele panid õla alla EV100, Kultuuriministeerium, Hasartmängumaksu Nõukogu, Silberauto, RGB ja mitmed teised partnerid. Elamustuuri “Laste Vabariik” märgati ja pärjati ka mitmete tunnustustega, sh Tallinna Spordi- ja Noorsooameti tunnustus “Tallinna parim laste- ja noortesõbralik tegu 2017”, Eesti Kultuurikoja “Kultuuri Tegu 2017” nominent, Haridusministeeriumi ja Eesti Noorstootekeskuse tunnustus “Aasta toetaja noorsootöös 2017” jt.

Laste ja noorte kultuuriaasta üheks tähtsündmuseks olnud XII noorte laulu- ja tantsupidu “Mina jään” pakatas laste ja noorte energiast, peol osales vabas Eestis sündinute põlvkond – kokku 40 000 lauljat, tantsijat ja pillimängijat. See pidu puudutas inimeste hinge üle Eestimaa ning pani mõtlema väärtustele, nende kestmisele ja edasikandmisele.

Novembris toimus teema-aasta eestvõttel lastekultuuri foorum KULTUURIPAUN, kus arutleti, millises kultuuriruumis Eesti lapsed üles kasvavad ja kes lapsi kultuuri juurde suunavad. Lisaks Eesti teadlastele ja loomeinimestele jagasid foorumil oma kogemusi Soome, Rootsi ja Norra lastekultuuri poliitika kujundajad. Foorumi koostööpartnerid olid Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eestis, Rootsi saatkond, Rahvakultuuri Keskus ja Kultuuriministeerium. Foorumil jäi kõlama, et kõik Eestimaa lapsed, sõltumata oma elukohast ja sotsiaalmajanduslikust taustast, väärivad ja vajavad kokkupuudet kvaliteetse kultuuriga. Lapse kultuuripaunas peaks oluline koht olema mängul, kaunitel kunstidel, spordil, uudishimul ja põlvkondade vahelistel sidemetel.

2018. AASTAL ON KAVAS

- arendada laste vabaaja ja huvitegevuse programmi ning koostöövõrgustikku Tallinna vanalinnas asuvate ja lastele teenuseid pakkuvate asutustega;
- laiendada koostööd koolide ja lasteaedadega pakkudes neile õppekavaga haakuvaid teema- ja raamatutunde;
- tähistada lastekirjandusega seotud tähtpäevi: ettelugemise päeva, rahvusvahelist lasteraamatupäeva ja lastekaitse päeva avalike üritustega, osaleda muuseumiööl, kirjandusfestivalil HeadRead, Tallinna raamatumessil ja kirjandustäna festivalil;

- laiendada raamatusoovituste ja -tutvustuste avaldamist, selleks leida täiendavaid koostöövõimalusi meedia ja raamatute müüjatega;
- laiendada keskuse koostöövõrgustikku lasteraamatute populariseerimisel, leida ettevõtmistele toetajaid ja sponsoreid;
- korraldada laste suvelaager VASS koostöös lastekaitse liiduga.

ARENJUSTEGEVUS JA KOOSTÖÖ

Lastekirjandusalane uurimine

Jätkus aktiivne uurimistegevus lastekirjandust analüüsid ja tutvustades. Esineti ettekannete ja loengutega ning avaldati artikleid perioodikas (vt Lisa 2 Ettekanded, loengud; Lisa 3 Publikatsioonid). Keskuse kodulehel rubriigis „Kuu raamat” ilmusid raamatuarvustused.

Keskuse juures jätkas tegutsemist **lastekirjanduse uurijate töögrupp (LUT)** koosseisus Jaanika Palm (töörühma juht), Krista Kumberg, Ilona Martson, Mari Niitra, Ave Mattheus, Mare Mürsepp, Maire Iro, Liisa Randmaa, Kaie Belkov, Tiina Undrits ja Annika Aas. Liikmed esinesid ettekannetega seminaril „Laps kirjanduses 5”, algupärase lastekirjanduse päeval Tartus ja mujal ning avaldasid artikleid ja arvustusi keskuse väljaannetes, päevalehtedes, Õpetajate Lehes, Sirbis jm kultuuriajakirjanduses.

LUTi põhitöök oli 2017. aastal raamatu „Eesti lasteraamatute kuldvara” koostamine. Artikleid toimetati ja parandati tihedas koostöös autoritega. Väljaanne on kavas avaldada 2018. aasta sügisel.

Loetelu eesti autorite 2016. a Eestis ja välismaal ilmunud publikatsioonidest esitati Macerata ülikooli väljaandesse *International Bibliography of the History of Education and Children's Literature*.

Õpi- ja teabepäevad, loengud

Järjepidev on uuema kirjanduse tutvustamine ning laste lugemisest kõnelemine täiskasvanuile (sh üliõpilastele, õpetajatele ning raamatukoguhoidjatele).

Lastekirjanduse aastakoosolekul (03.03.) tehti kokkuvõtteid eelmisel aastal ilmunud lasteraamatutest: tutvustati uusi suundumusi ja teemasid algupärase ja tõlkelastekirjanduses, juhiti tähelepanu väärt lugemisvarale ja kaunilt kujundatud teostele. Ettekannetega esinesid Jaanika Palm, Krista Kumberg ja Viive Noor.

Seminaril „Laps kirjanduses 5. Laps ja ajalugu“ (24.10) käsitleti lastekirjanduse ja ajaloo suhteid. Vaadeldi, kuidas on ajalooteemad väljendunud meie lastekirjanduses ning tõmmati ses vallas paralleele taani ja norra lastekirjandusega. Uuriti, kuidas on muutunud idüllilise kujutamise lasteraamatutes ja kuidas peegelduvad kasvatusteemad eri ajastute teostes. Pöörati tähelepanu ka muutustele lasteraamatute illustreerimisel ning kirjeldati väljakutseid lastele keerukate ajaloosündmuste vahendamisel. Ettekannetega esinesid Krista Kumberg, Ulrike Plath, Mare Mürsepp, Jaanika Palm, Lea Reitel Høyer, Mari Niitra, Elle-Mari Talivee, Jaak Juske ja Moonika Siimets.

Lasteraamatukoguhoidjate õpipäeval (10.05) keskenduti aktiivõppe ja koostöö teemadele. Ettekannetega esinesid Piret Jamnes Fontesest, Kaja Sarapuu Emakeeleõpetajate Seltsist, Lembi Oper Harku Raamatukogust, Piret Luukka Turu Linnaraamatukogust, Külli Kaus Niguliste Muuseumist ja Triin Soone. Viielt raamatukogult olid stendiettekanded, mis tutvustasid laste aktiivse kaasamisega seotud ettevõtmisi raamatukogudes.

Tartus toimus III lugemisseminar „Raamatu sisse minek“ (10.11) lasteaiaõpetajatele. Koolituse eesmärk oli toetada ja juhendada lasteaegade õpetajaid laste lugema õpetamisel ja neis raamatuhuvi tekitamisel. Tänavuse koolituse teljeks olid muinasjutud. Lugemisseminari korraldas Tartu

Linnavalitsuse kultuuriosakond koostöös Eesti Lastekirjanduse Keskusega. Koolituse viisid läbi Jaanika Palm, Piret Päär ja Maili Liinev.

Väljaanded

Ajakirjas Nukits 2017 leidsid kajastamist laste ja noorte kultuuriaasta ja Laste Vabariik, nõukaaegset lapsepõlve kujutavad lasteraamatud, kunagised lemmikraamatud, mängu teema eesti lastekirjanduses, unustatud lastekirjanik Pilvi Üllaste, realism ja fantaasia leedu lastekirjanduses, koolilugemine, raamatukogude lasteteenindus, Noorte Luuleprömm, IBBY Eesti osakonna tegemised jm. LUTi esindavad Nukitsas Krista Kumbergi, Mare Mürsepa, Mari Niitra ja Jaanika Palmi kaastööd.

Koostati bibliograafia **Eestikeelne laste- ja noorsookirjandus 2015**.

Inglise keeles ilmusid messikataloogid „**Children’s Books from Estonia**” ja „**The Best Estonian Children’s Books of All Time**“, eesti ja inglise keeles näitusekataloog „**Tallinna illustratsioonitriennaal „Pildi jõud“ V**“.

Beebiraamatust „**Pisike puu**“ ilmus juurdetrükk.

Tunnustamine, auhinnad

Lastekirjanduse keskuse raamatukunstipremia konkursil „5 kauneimat Eesti lasteraamatut 2016“ pälvis Regina Lukk-Toompere Leelo Tungla raamatu „Lumemees Ludvigi õnn“ illustratsioonide eest.

Muhvi auhind anti Jaak Urmetile eesti vanema põlvkonna lastekirjanike tutvustamise eest ajakirjas Hea Laps ja Tallinna TV sarjas „Inimese mõõde“.

Aasta Rosina auhinna pälvisid Mare Mürsepp ja Heli Lukner (tekst) ning Angelika Schneider (kujundus) raamatuga „Füübits“. Füübits ehk teisisõnu füüsika aabits on mõeldud teaduse ja tehnika lugemikuna lastele. Sellel teemal ilmub algupärandeid üsna vähe ning valdav osa on endiselt tõlkeraamatud. Füübits on sisukas ja faktirohke, huvitava ja dünaamilise pildikeelega, eakohane ja teadmishimu tekitav ehk selles raamatus on olemas kõik see, mis võiks juhatada ühe väikese, aga ka suure lugeja füüsika maailma.

Koostöö kirjastustega

Paljud kirjastused (Avita, Hea Lugu, Koolibri, Päike ja Pilv, Tammerraamat, Koolibri, Tänapäev, Varrak jt) teevad keskusega koostööd raamatuesitluste korraldamisel, korduustrükkide väljaandmisel, õpikute ja kogumike koostamisel.

Lastejutuvõistluse „Minu esimene raamat“ võitjaid autasustati 13. juunil. Seekord osales võistlusel 33 käsikirja. I koha (1500 eurot) pälvis Kadri Lepp käsikirjaga „Tüdruk, kellel oli saladus“, II koht (1000 eurot) läks Helen Käitile käsikirja „Kummitusmaja“ eest ja III koht (500 eurot) Hugo Vaherile käsikirja „Vääna juurdlusgrupp“ eest. Äramärgitud võistlustööd olid Maali Ilma (pseudonüüm) „Hopspelleri amulett“ ja Pille Kanti käsikiri „Naaskli lood“. Konkursil, mida korraldatakse koos kirjastusega Tänapäev, on võistelnud kokku ligi 300 käsikirja, millest raamatuna on ilmunud umbes 50.

Põlvepikuraamatu konkursi võitjaid autasustati 7. novembril. 1. koha pälvisid teksti autor Kadri Kiho ja illustraator Mirjam Siim käsikirjaga „Auklik päev“, 2. koha Els Heinsalu ja illustraator Kristi

Kangilaski käsikiriga „Ahhaa!“, 3. koha Tia Navi ja illustraator Kadi Kurema käsikirjaga „Väike armastuse lugu“. Eripreemiad said: teksti eest Jaak Kikas võistlustööga „Sinu väike ajaraamat“, illustratsioonide eest kunstnik Anne Linnamägi võistlustööga „Vihmapilve suur soov“, parima teemaraamatu eest Kaja Lotman ja kunstnik Marju Tammik käsikirjaga „Hommikukontsert Matsalu linnuriigis“, uue tulija preemia Ave Hansen võistlustööga „Tiina saladused“. Konkurssi korraldab keskus koostöös kultuuriministeriumiga ning kirjastusega Päike ja Pilv.

Koostöö IBBY Eesti osakonnaga

IBBY Eesti osakond (MTÜ Rahvusvahelise Noorsookirjanduse Nõukogu Eesti osakond) asub ja tegutseb keskuse ruumides. Ühingusse kuulub enamik keskuse töötajaid, mitu neist on ka juhatuse liikmed. Keskus aitab kaasa IBBY projektide teostumisele ja kommunikatsioonile. IBBY aunimekirja žüriide töös osalesid Jaanika Palm, Anu Kehman ja Viive Noor. Anne Kõrge osales Paabeli Tornihinnaga žüriis.

Koostöö teiste asutustega

Jätkus koostöö **Eesti Lastekaitse Liiduga** heade lasteraamatute väljaselgitamiseks. Lasteraamatute asjatundjatest koosnev žürii valis uudiskirjanduse hulgast välja 14 kuni 12-aastastele lastele mõeldud raamatut. Keskust esindasid žüriis Anne Kõrge, Jaanika Palm ja Anneli Kengsepp.

Koostöös **heategevusfondiga Aitan Lapsi** oli peamine tähelepanu pööratud lugemisprogrammi „Aitan lapsi raamatute juurde“ eririivuloomisele. Fondi üheks sooviks oli raamatukogudesse tuleva riivulid disainimisel kaasata tudengeid. Jaanuaris valis umbes 15 Eesti Kunstiakadeemia tudengit tootedisaini osakonnas õppekursuseks laste raamaturiivulid disainimise ja Lauri Hirvesaare juhendamisel valmisid ideekavandid. 2. mail kuulutati lastekirjanduse keskusel välja võidukavand, mille idee autorid on Ellen Rannamets ja Liina Kurvits. Hetkel tegeldakse prototüübi ehitusega.

Sten Roosi muinasjutuvõistluse žürii töös osales keskusel Ülle Väljataga. Keskuse auhinna sai Karl Andreas Kalamees Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumi 5. klassist muinasjutu „Taaskasutamise tarkus“ eest ja keskuse keeleauhinna sai Saale Mägi Laiuse Jaan Poska Põhikooli 5. klassist muinasjutu „Imeline tühjus“ eest.

Koostöös **Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonnaga** korraldati **Tartu III lugemisseminar** lasteaiaõpetajatele, mis keskendus sel aastal muinasjuttudele. Koolituspäevade sihiks oli toetada lasteaedade õpetajaid laste lugema õpetamisel, neis raamatuhuvi tekitamisel ning turgutada õpetajate igapäevast loovust. Keskusest esines ettekandega Jaanika Palm.

Jaanika Palm osales Tartu Linnaraamatukogu korraldatud Tartu linna 4. klasside õpilaste ettelugemise võistluse žüriis.

2018. AASTAL ON KAVAS

- avaldada „Eesti lasteraamatute kuldvara“;
- korraldada keskusel traditsiooniline lastekirjanduse aastakoosolek, lasteraamatukogutöötajate õpipäev ning õpetajate teabepäevad;
- esineda ettekannetega erialastel rahvusvahelistel konverentsidel ja välismessidel;

- tutvustada lastekirjandust ettekannete ja loengutega õppuritele, õpetajatele, raamatukoguhoidjatele, raamatumüüjatele;
- osaleda Lastekaitse Liidu heade lasteraamatute valimisel ja Sten Roosi muinasjutuvõistluse žürii töös;
- viia koostöös Eesti Teatri Agentuuri, NUKU ja VAT teatriga läbi laste- ja noortenäidendite võistlus;
- viia läbi koostöös heategevusfondiga Aitan lapsi ning maakonna- ja keskraamatukogude lasteosakondadega ülevabariigiline laste lugemisprogramm „Aitan lapsi raamatute juurde“;
- anda välja raamatukunsti preemia ja Aasta Rosina auhind;
- teha ettevalmistusi Eesti Lastekirjanduse Keskuse toimetiste 7. vihiku väljaandmiseks;
- korraldada seminar „Laps kirjanduses 6“ koostöös Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega;
- avaldada ajakiri Nukits 2018.

EESTI LASTEKIRJANDUS VÄLISMAAL

Keskuse üks tegevussuundadest on tutvustada eesti lastekirjandust välismaal ning aidata kaasa eesti lasteraamatute tõlkimisele ja kirjastamisele välisriikides. Samuti korraldada kõikjal maailmas Eesti raamatuillustratsiooni tutvustavaid näitusi ning vahendada meie autoreid välisfestivalidele ja –üritustele esinema.

Võrreldes eelneva aastaga on Eesti lastekirjanike ja illustraatorite loomingu avaldamine välismaal kasvanud. Kui 2016. aastal ilmus välismaal 8 eesti lasteraamatut, siis 2017. aastal 18. Populaarseim autor on jätkuvalt Piret Raud, kellel ilmus aasta jooksul võõrkeeltes 3 raamatut (2 prantsuse ja 1 sloveenia keeles). Samuti on hea meel, et kui 2016. aastal ilmus Soomes vaid üks eesti lasteraamat, siis 2017. aastal oli neid 4: Tia Navi „Seitse väikest elevanti“, Oskar Lutsu „Nukitsamees“, Heiki Vilepi „Une-Mati uued udujutud“ ja „Une-Mati väga uued udujutud“. Lisaks ilmus 3 raamatut prantsuse keeles: Piret Raua „Lugu väikesest majast, kes tahtis olla kodu“ ja „Lugu Sandrist, Murist, tillukesest emmest ja nähtamatust Aklist“ ning Jonas Tauli „Öömõtted“. Mitu raamatut ilmus ka saksa keeles: Kertu Sillaste „Ei ole nii“ ja „Igaüks teeb isemoodi kunsti“ ning Leelo Tungla „Lumemees Ludvigi õnn“. Haruldasematest keeltest ilmus Indrek Koffi „Kirju koer“ niidumari keeles ja Triinu Laane raamat „Vana katkine kass“ korea keeles. Tõlgete täielik nimekiri on avaldatud keskuse kodulehel.

2017. aastal tutvustasid eesti autorid oma loomingu järgmistel välissündmustel:

- Kairi Look Tuglase Seltsi korraldatud Eesti kirjanduse nädalal Soomes
- Piret Raud Londoni raamatumessil
- Kätlin Vainola ja Piret Raud Eesti Kultuuripäevadel New Yorgis
- Kertu Sillaste, Ulla Saar ja Regina Lukk-Toompere Berliini lastekirjandusfestivalil "Berliner Bücherinsel" Saksamaal
- Indrek Koff Göteborgi raamatumessil
- Ulla Saar ja Kätlin Vainola lastekirjanduse festivalil „Children's Bookshow“ Suurbritannias
- Kairi Look Šveitsis St. Galleni raamatukogus
- Kertu Sillaste Berliini Suursaatkonnas Saksamaal

Mitmeid väliskülalisi võõrustati ka lastekirjanduse keskuses. Koostöös Tuglase Seltsiga toimus infopäev Soome kirjastajatele, kus osalesid WSOY, Tammi ja Pieni Karhu esindajad. Kirjastajad kohtusid Piret Raua, Kertu Sillaste, Ulla Saare ja Indrek Koffiga. Keskust külastas tuntud inglise kirjastuse Thames&Hudson esindaja Roger Thorp, kes kohtus Piret Rauaga.

Eesti lastekirjandus pälvis tunnustust välismaal. Suurim rahvusvaheline laste- ja noortekirjanduse raamatukogu maailmas, Müncheneri noorteraamatukogu, valis oma lasteraamatute kataloogi „The White Ravens“ Kätlin Kaldmaa raamatu „Halb tüdruk on jumala hea olla“ ja Jonas Tauli „Öömõtted“. Lisaks olid 2017. aastal Leelo Tungal, Kertu Sillaste ja Piret Raud Astrid Lindgreni auhinna nominendid.

2017. aastal osaleti rahvusvahelistel raamatumessidel Londonis, Bolognas, Frankfurdis ja Göteborgis. Kirjastajate huvi eesti lastekirjanduse vastu on kasvamas. Lisaks kohtumistele väliskirjastajatega on olulisel kohal kirjanike ja illustraatorite nõustamine ning nende kokkuviiimine väliskirjastustega.

Suurenenud on välismaiste lastekirjandusega tegelevate kultuuriorganisatsioonide huvi koostööst Eestiga. Heaks näiteks sellest on osalemine rahvusvahelises illustratsiooniprojektis POP UP. See on

Suurbritannia ja Baltimaade ühisprojekt, mille eesmärk oli luua lastekirjandusega tegelevate organisatsioonide vaheline koostöövõrgustik. Projektis osales 18 professionaalset illustraatorit ja koomiksikunstnikku, kes juhendasid 16–24 aastaseid noori kõigist neljast riigist. Kokku osales töötubades 160 üliõpilast ja õpilast 16 erinevast õppeasutusest. Kõik noored lõid juhendajate käe all illustreeritud lood, mis kirjastati voldikraamatu formaadis partnerkirjastuse poolt. Leporellosid ja nende loomisprotsessi esitletakse 2018. aastal Londoni raamatumessil, mil Balti riigid on messi peakülastajateks. Eestist osalesid projektis illustraatorid Joonas Sildre, Elina Sildre, Kertu Sillaste ja Ulla Saar, ning õppeasutustest Eesti Kunstiakadeemia (Anne Pikkov), Tallinna Ülikool (Margot Kask) ja Pelgulinna Gümnaasium (Annika Tonts). Valminud raamatud andis välja kirjastus Päike ja Pilv. Illustratsiooniprojekti peakorraldaja on Pop Up Projects CIC Suurbritanniast. Eestist on projekti eestvedajateks lastekirjanduse keskus ja IBBY Eesti osakond. Projektis osalemist toetas kultuuriministeerium.

Trükistest ilmus aruandeaastal kataloog „The Best Estonian Children’s Books of All Time“, mis koondab eesti lastekirjanduse paremiku läbi aegade. Samuti ilmus spetsiaalselt Londoni messile mõeldes eesti lastekirjanikke tutvustav trükis, mille fookuses on uuemad lasteraamatud. Keskuse ingliskeelne veebileht täienes Edgar Valteri, Ellen Niidu, Kätlin Kaldmaa ja Reeli Reinausi profiilidega. Kodulehele lisati 22 ingliskeelset tõlkekatkendit. Väliskirjastajaid ja –partnereid teavitati ingliskeelsete uudistega, et hoida neid kursis eesti lastekirjanduses toimuvaga. Samuti koostati tõlkijatele uudiskiri „Tõlkijate Ekspress“ lasteraamatute soovustega.

2017. aastal toimusid mitmed näitused välismaal ning algasid ettevalmistused Londoni raamatumessil toimuva Eesti, Läti ja Leedu ühise illustratsiooninäituse loomiseks, mille kuraator on Viive Noor. Veel alustati koostööd Suurbritannias Oxfordis asuva Story Museum’iga, et seal eksponeerida märtsist juulini 2018 näitust „It’s Always Tea-Time“.

Illustratsiooninäitust „It’s Always Tea-Time“ näidati Ungari pealinnas Budapestis laste ja noorte kunstigaleriis Deák, Berliini laste- ja noortekirjanduse keskus LesArt ning Poolas Płocki kunstigaleriis ja Szczecinis Pommeri hertsogilossi galeriis Przedmiot.

Seoses Eesti eesistumisega näidati Eesti illustraatorite loomingut Valgevenes Minskis, Eesti Suursaatkonnas Pariisis ning Iisraelis Tel Avivis. Minskis Vabariigi Palees asuvas Minski Valgevene Riikliku Kultuuriülikooli kunstigaleriis oli Eesti lasteraamatuillustraatorite näitus „Elas kord...“, mis eelnevalt ringles ligi kaks aastat Itaalias ning pälvis seal erakordselt sooja vastuvõtu. Koostöös välisministeeriumi ja Eesti Suursaatkonnaga Tel Avivis avati novembris Tel Avivis Shenkari Tehnika- ja Disainikolledžis eesti illustraatorite grupinäitus „Salajased elud“. Näitusel olid väljas illustraatorite Regina Lukk-Toompere, Kadi Kurema, Viive Noore ja Urmas Viigi tööd.

Rahvusvaheline illustratsiooninäitus „Meremuinasjutud“ ringles Taanis. Väljapanekut eksponeeriti 12 linnas.

Näitust „Sirvime Eesti lasteraamatuid“ võõrustas 2017. aastal Venemaal A. Gribojedovi nim. lasteraamatukogu Moskvast ning Kolomna kirjandusmuuseum.

2018. AASTAL ON KAVAS

- tutvustada eesti lastekirjanike ja illustraatorite loomingut välismaal, luua kontakte väliskirjastajate ja -organisatsioonidega;
- täiendada ja arendada eesti lastekirjandust ja autoreid tutvustavat ingliskeelset veebilehte, anda välja infomaterjale;
- koostada tõlkijatele eesti lastekirjandust tutvustavat uudiskirja;
- osaleda Londoni raamatumessi, kus Eesti on peakülaliseks, programmi ja näituse koostamisel, esindada messil eesti lastekirjandust;
- osaleda eesti lastekirjandusega raamatumessidel Bolognas, Leipzgis, Frankfurdis, Turus ja Helsingis;
- eksponeerida illustratsiooninäitusi välisriikides ning otsida uusi partnereid näituste eksponeerimiseks;
- avaldada kirjanikke ja illustraatoreid tutvustavaid trükiseid, koostada uus kataloog "Children's Books from Estonia";
- viia lõpuni rahvusvaheline noorte illustratsiooniprojekt Pop UP ning korraldada Tallinnas selle lõpusümposium.

LISA 1. NÄITARVUD

1. KOGUD

Jrk nr	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
1.	Kogud kokku	teavikuid (füüsiliste üksuste arv)	64 258	64 466
1.1	sh teabetalituse kogud	"	24 013	25 332
1.1.1	sh trükised kuni 1945	"	5 455	5 522
1.2	sh lugejateeninduse kogu	"	30 999	30 058
1.3	sh muud kogud	"	3 791	3 554

2. ELEKTRONKATALOOG

Jrk nr	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
2.1	Elektronkataloogi sisestatud	nimetusi	38 522	39 878
2.2	Elektronkataloogi sisestatud	eksemplare	64 258	64 466

3. RAAMATUKOGU KASUTAMINE

3.1 Raamatukogu tavakasutus

Jrk nr	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
3.1.1	Registreeritud kasutajad	aruandeaastal registreeritud lugejate arv	2 010	2 183
3.1.2	Külastusi	arv	36 436	42 441
3.1.2.1	sh teabetalitus	"	552	558
3.1.2.2	sh lugejateenindus	"	21 036	23 765
3.1.2.3	sh üritused	"	14 848	18 118
3.1.3	Laenutusi	"	55 475	60 189
3.1.3.1	sh teabetalitus	"	1 510	1 350
3.1.3.2	sh lugejateenindus	"	53 965	58 839
3.1.4	Teatmeteenindus	päringute arv	438	407
3.1.4.1	sh teabetalitus	"	196	144
3.1.4.2	sh lugejateenindus	"	98	96
3.1.4.3	sh elektrooniline teatmeteenindus	"	144	167
3.1.4.3.1	sh teabetalitus	"	118	135
3.1.4.3.2	sh lugejateenindus	"	26	32

3.2 Elektroonilise raamatukogu kasutamine: Raamatukogu e-teenused

Jrk nr	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
3.2.1	Veebilehe külastusi	e-külastuste arv	107 144	109 218
3.2.2	e-kataloogi kasutus	pöördumiste arv	10 556	24 323
3.2.3	Lugejakohti	arv	15	15
3.2.4	Lugeja arvutitöökohad sh Internetiühendusega sh klienditerminale	"	1 1 0	0 0 0
3.2.5	Kasutaja käsutuses olevate printerite arv	"	1	0
3.2.6	Personali arvutitöökohad	"	15	15

4. ENNISTAMINE JA KÖITMINE

Jrk nr	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
4.1	Ennistatud kõiteid	kõidete arv	20	25
4.2	Kõidetud ajakirju	kõidete arv	0	0

5. TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS

Jrk nr	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
5.1	Uurimistöö teemasid	arv	0	0
5.2	Arendusprojekte	"	6	4
5.3	Töötajate publikatsioone	"	19	17
5.4	Teadusväljaanded, monograafiad	"	0	0
5.5	Seminarid, teabepäevad	"	27	15
5.6	Ettekanded	"	29	34

6. ÜRITUSED

Jrk nr	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
6.1	Laste loomekonkursid	arv	0	0
6.2	Käsitöökonkursid täiskasvanutele	"	1	2
6.3	Kirjandusüritused lastele	"	382	382
	Raamatukogutunnid	"	106	119
	Mudilastunnid	"	65	60
	Sõnakamber	"	19	0
	Loovkirjutamine	"	50	64
	Ulmeklubi	"	8	4
	Teematunnid	"	134	135
6.4	Muud üritused lastele	"	200	203
	Perehommik	"	25	25
	Kunstikamber	"	100	100
	Lastehommik	"	8	11
	Sünnipäevad	"	21	26
	Kontserdid	"	26	20
	Teemapidu	"	14	15
6.5	Raamatuesitlused	"	6	13
6.6	Täiskasvanute õppekäigud	"	9	43
6.7	Maja ekskursioonid	"	8	12

7. KIRJASTAMINE

Jrk nr	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
7.1	Trükis avaldatud	nimetusi	8	7
	sh teadusväljaandeid	"	0	0
	sh info- ja muid väljaandeid	"	7	5
	Ajakiri Nukits	numbreid aastas	1	1
	Raamat „Pisike puu“		1	1

8. NÄITUSED

Jrk nr	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
8.1	Näitusi	arv	91	86

	sh raamatu väljapanekuid		33	35
	sh kunstinäitusi		14	11
	sh rändnäitusi		42	40

9. PERSONAL

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
9.1	Ametis töötajaid	arv	18	18
	sh raamatukoguhoidjaid	"	6	6
	sh kvalifitseeritud spetsialiste	"	9	9
	sh teisi töötajaid	"	3	3
9.2	Koosseisulisi ametikohti	"	19	19
	sh raamatukoguhoidjaid	"	6	6
	sh kvalifitseeritud spetsialiste	"	9	9
	sh teisi töötajaid	"	4	4
9.3	Raamatukoguhoidjaid hariduse järgi	"		
9.3.1	sh kõrgharidusega	"	17	17
	sh raamatukogundusliku kõrgharidusega	"	9	9
	sh muu kõrgharidusega	"	7	7
	sh rakenduskõrgharidusega	"	1	1
9.3.2	keskharidusega	"	1	1

10. RUUMID

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
10.1	Raamatukogu põrandapind	ruutmeeter	1001,4	1001,4
	sh kasulik pind	"	775,5	775,5
	sh hoidlad	"	225,9	225,9

11. EELARVE (võimalikud muutused vastavalt raamatupidamise tulude ja kulude artiklite arvestusele)

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2016	2017
A	Kulud kokku (a1+a2)	EUR (tuhat)	680,42	839,53
a1	Jooksevkulud	"	676,82	839,53
a1.1	Tööjõukulud	"	298,19	340,15
a1.2	Komplekteerimiskulud	"	22,60	22,00
a1.3	RVL-i kulud	"	0	0
a1.4	Hoiukulud	"	2,00	2,00
a1.5	IKT kulud	"	19,50	19,50
a1.6	Halduskulud	"	210,14	204,43
a1.7	Muud kulud	"	124,39	251,45
a2	Investeeringud põhivarasse	"	3,60	0
a2.1	Ehitiste soetamine, kapitaalremont	"	0	0
a2.2	Investeeringud infotehnoloogiasse	"	3,60	0

LISA 2. ETTEKANDED, LOENGUD

Eesti lastekirjanduse aastakoosolek (2.03, Tallinn)

- Kas me sellist lastekirjandust tahtsimegi? Eesti lastekirjandus 2016 (Jaanika Palm)
- Terad ja sõklad. Eesti lasteraamatuillustratsioon 2016 (Viive Noor)

Jõhvi Keskraamatukogu teabepäev (14.03, Jõhvi)

- Aitan lapsi raamatute juurde (Anneli Kengsepp)

Algupärase lastekirjanduse päev „Aja lugu ja „õnnelik lapseõlv“ laste- ja noortekirjanduses“ (12.04, Tartu)

- Mis teeb lapse õnnelikus? (Jaanika Palm)

Tallinna Õpetajate Maja Eesti keel emakeelena aineühenduse II ja III kooliastme õpetajate koolituspäev (12.04, Tallinn)

- Uuema noortekirjanduse tutvustus (Anne Kõrge)

EKS-i kirjanduse aastakoosolek (18.04, Tartu)

- Risti-rästi läbi mulluse lastekirjanduse (Jaanika Palm)

Seminar „Eesti kauneimad raamatud 2016 ajaloolises kontekstis“ (20.04, Tartu)

- Pilk Eesti lasteraamatule lähivaates ja pisut kaugemalt (Viive Noor)

Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev aktiivõppest ja koostööst (10.05, Tallinn)

- Ülevaade laste ja noorte kultuuriaastast ja algavast Laste Vabariigi tuurist (Triin Soone)

Raamatukoguhoidjate kutsekoolituse VI moodul „Arendustegevus“ (12.05, Tallinn)

- Erinevad lastekirjanduse projektid ja loomekonkursid vabariigis (Anneli Kengsepp)
- Lasteteeninduse eripärad (Anne Kõrge)

Tartu Ülikooli korraldatud raamatukoguhoidjate suveakadeemia (13.06., Tartu)

- Uuem laste- ja noortekirjandus: ilu- ja aimekirjandus, algupärane ja tõlge (Jaanika Palm)

Väliseesti õpetajate suvekool (27.–28.06, Tallinn)

- Eesti Lastekirjanduse Keskusest (Triin Soone)
- Uuem eesti lastekirjandus (Jaanika Palm)
- Uuema lasteraamat ja laste lugemine (Anne Kõrge)

Seminar „Lastekirjandus ja meri. 21. sajandi lastekirjanduse viis suurimat lainet“ (27.–29.07, Klaipeda, Leedu)

- Eesti lastekirjandus 21. sajandil (Jaanika Palm)

Eesti mäluasutuste suveseminar (29.-30.08, Valgeranna)

- „Mina ka!“. Lapsed ja noored mäluasutustes (Triin Soone)

XIV üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev (20.09, Põltsamaa)

- Uudiseid Eesti Lastekirjanduse Keskuselt (Anneli Kengsepp)

Seminar „Laps kirjanduses 5: Laps ja ajalugu“ (24.10, Tallinn)

- Lastekasvatus enne ja nüüd: näiteid eesti lastekirjandusest (Jaanika Palm)

Tallinna Õpetajate Maja Algõpetuse aineühenduse koolituspäev (30.10, Tallinn)

- Uuema lastekirjanduse tutvustus (Anne Kõrge)
- Eesti Lastekirjanduse Keskuse teematundide tutvustus (Irma Mets)

Tartu III lugemisseminar (10.11, Tartu)

- Muinasjutud lastekirjanduses (Jaanika Palm)

Anne Kõrge

Loeng uuemast lasteraamatust ja laste lugemisest

- Võru Kreutzwaldi kooli I ja II kooliastme õpetajad (04.01, Võru)
- Tallinna Päikesejänku Lasteaia õpetajad (16.02, Tallinn)
- Tallinna Ülikooli Haridusteaduste Instituudi üliõpilased (11.05, Tallinn)
- Täiendkoolitus I ja II kooliastme õpetajatele (25.10, Tallinn)

- Tallinna Mutionu Lasteaia õpetajad (24.11, Tallinn)

Jaanika Palm

- Risti-rästi läbi uuema lastekirjanduse 2015–2016 (9.02, Põlva)
- Lastekirjandus teekaaslaseks (21.02, Tallinn)
- Noortekultuur 1990ndail (7.03, Tartu)
- Kas on kerge olla noor? Värske laste- ja noortekirjandus (19.04, Rakvere)
- Pilvi Üllaste loomingust lastele (13.09, Tallinn)
- Kohtumine Astrid Lindgreni uurija Lena Törnqvistiga, ürituse modereerimine (29.09, Tartu)
- Astrid Lindgreni elu ja elulooraamatud, vestlus Vahur Kersnaga (17.10, Tallinn)

Viive Noor

- Loeng kaasaegsest illustratsioonikunstist, Vanalinna Hariduskolleeiumi 10.–12. klassi õpilastele (jaanuar)

Töötoad

- LesArt, Berliini Laste- ja Noortekirjanduse Keskus, Saksamaa (5.03)
- Toruńi ajaloomuuseum, Toruń, Poola (12.08–15.08)

LISA 3. PUBLIKATSIOONID

Aasmäe, Toomas. Eesti Lastekirjanduse Keskus innustab lapsi lugema // Rahva Raamatu raamatublogi, 1.06.2017. Intervjuu **Anneli Kengsepaga**.

Arme, Lea. „Mina ka!“ ehk Lapsesuu ei valeta // Maaleht (2017) 8. juuni, lk 44. Laste kultuuriküsitlusest „Mina ka!“ Intervjuu **Anneli Kengsepaga**.

Kask, Marju. Algas laste ja noorte kultuuriaasta 2017 // Viimsi Teataja (2017) 13 jaanuar, lk 5.

Kask, Marju; Triin Soone. Iga lapse õigus kogeda kultuuri // Nukits (2017) lk 21–23.

Kask, Marju. Laste ja noorte kultuuriaasta 2017 on käes! // Raamatukogu (2017) nr 1, lk 20–21.

Kask, Marju. Laste- ja noorte kultuuriaasta väärtustab last ja noort nii looja kui ka publikuna // Meie Kodu: Mäksa valla infoleht (2017) 1. veebr, lk 5.

Kengsepp, Anneli. Lastekirjanduse tibusid loetakse kevadel // Raamatukogu (2017) nr 2, lk 22.

Kengsepp, Anneli. Loovuslaager VASS = Väikeste Autorite Salaselts // Kodu Uudised (2017) 5. apr, lk 16. Lühiinfo.

Koch, Helena. Helena Nagelmaa soositseer // Helmi (2017) IV, lk 54.

Koch, Helena. Eesti lasteraamatud pälvisid rahvusvahelise tunnustuse // Õpetajate Leht (2017) 13. okt, lk 11. Kataloogist „The White Ravens 2017“.

Nagelmaa, Helena [=Koch, Helena]. „Pop Upiga“ Londonisse välja // Õpetajate Leht (2017) 19. mai, lk 1.

Noor, Viive. Eesti lasteraamatul on kuldaeg: seda on rõõm tõdeda! // Raamatukogu (2017) nr 1, lk 22–23.

Palm, Jaanika. Kas me sellist lastekirjandust tahtsimegi? // Sirp (2017) 31. märts, lk 7. Ülevaade 2016. aasta eesti lastekirjandusest.

Palm, Jaanika. Mitte ainult noortest ja noortele // Raamatukogu (2017) nr 3, lk 4–8.

Palm, Jaanika. Children’s Literature in Estonia // IBBY Link (2017) nr 50, Autumn, lk 3–6.

Palm, Jaanika. Lastekirjandus // Eesti Vabariik 100. Tallinn: TEA Kirjastus, 2017, lk 262–265.

Vainola, Kätlin. Lapsed loovalt kirjutamas // Raamatukogu (2017) nr 5, lk 24–26. ELK Loovkirjutamise huviringi tööst.

LISA 4. NÄITUSED

Kunstinäitused

1. „Elas kord...“/„C’era una volta...“ (Grimmi muinasjutud) (9.01–4.03)
2. Ulla Saare (Eesti), Elina Braslina (Läti) ja Lina Itagaki (Leedu) grupinäitus „Baltic Tale“ (7.03–28.04)
3. Soome Instituudi interaktiivne näitus Aino Havukainen ja Sami Toivoneni pildiraamatusarja „Teedu ja Peedu“ maailmast (3.–28.04)
4. Eesti illustraatorite kevadnäitus (2.05–14.07)
5. Nukunäitus „Tuul pajuokstes“ (29.09–8.12)
6. Eesti illustraatorite valiknäitus „Tuulutades sahtleid“ (1–31.08, osaliselt kuni 28.10)
7. Poola kunstniku Piotr Socha isikunäitus „Lennake mesipuu poole“ (Illustratsioonigaleriis 5.09–28.10, Trepigaleriis 3–25.11)
8. Läti kunstnike Anita Paegle ja Gundega Muzikante näitus (3–25.11)
9. Regina Lukk-Toompere isikunäitus „Lumemees Ludvigi jõulud“ (30.11.2017–27.01.2018)
10. Urmas Viigi isikunäitus „Jõuluvana Teodori juhtum“ (30.11.2017–27.01.2018)
11. Autorikarude jõulunäitus (9.12.2017 – 31.01.2018)

Raamatunäitused varakambris

1. Henno Käo 75 (jaanuar – märts)
2. Üle ilma kuulus Aino Pervik (aprill – august)
3. Jüri Parijõgi 125 (september – detsember)

Raamatuväljapanekud raamatukogus

1. Vahva luulemees Jaanus Vaiksoo (3.01)
2. Talvised reisid (11.01)
3. Usu või ära usu (23.01)
4. Vallatu matemaatika (03.02)
5. Raamatust etenduseni (08.02)
6. Teistmoodi printsessilood (10.02)
7. Kui süda hõiskab ja naerab (13.02)
8. Sven Nordqvisti pildiraamatud (27.02)
9. Tuleks juba kevad (15.03)
10. Kerge ei ole olla noor (21.03)
11. Kevadpühad (12.04)
12. Aino Pervik – 85 (17.04)
13. Näpud mulda ja kevadet nautima (04.05)
14. Minu kallid emme (12.05)
15. Sibavad, pörisevad ja sumisevad (15.05)
16. Metsaelanikud (23.05)
17. Et suvi ei läheks luhta (07.06)
18. Koomiksite maailm (03.08)
19. Kõik on kõige targemad (30.08)
20. Lilian Härm – 90 (11.09)
21. Teadlaste öö (25.09)
22. Koer on kõige parem sõber (06.10)
23. Armsad kassid (11.10)
24. Elulood said raamatuks (16.10)
25. Poisid ja tüdrukud (23.10)
26. Kollitrall (31.10)
27. Vahva kirjanik – Kadri Hinrikus (01.11)

28. Kui ma oleksin suur (06.11)
29. Astrid Lindgren – 110 (09.11)
30. Paabeli torni tõlkeauhinna võitjad (16.11)
31. Soome-100 (20.11)
32. Jõulude tulekus keegi ei kahtle (29.11)

Rändnäitused

Rahvusvaheline illustratsiooninäitus „Meremuinasjutud“ Taanis

- Illustratsioonide valgusšõu Kopenhaageni ostukeskuse Field's fassaadil (27.01–10.03)
  - Kunstilaeval M/S Bibiana Taani sadamalinnades: Skælskør (23.–26.07), Korsør (27.–29.07), Nakskov (1.–6.08), Svendborg (7.–12.08), Middelfart (20.–26.08), Fredericia (27.08–3.09), Århus (4.–9.09), (10.–16.09) Helsingør, Kopenhaagen (17.09.–14.10), Århus (15.–29.10) (koopiad)
  - Marstali meremuuseum (suveni 2017) (originaalid)
  - Euroopa Maja (Europa-Huset), Euroopa Komisjoni Esindus Kopenhaagenis (juuni – detsember) (osa näitust) seoses Eesti eesistumisega Euroopa Liidu Nõukogus
  - Silkeborgi pearaamatukogu Campus Bindsevs Plads (9.09–19.10) (osa näitust)
- „Elas kord...“/„C'era una volta...“ (Grimmi muinasjutud)
- Kunstigalerii „Kultuuriülikool“, Vabariigi Palee, Minsk, (5.06–19.07), seoses Eesti eesistumisega Euroopa Liidu Nõukogus

Rahvusvaheline illustratsiooninäitus „It's Always Tea-Time“

- Teater Lalka, Varssavi, Poola, (11.01–10.02)
- LesArt, Berliini Laste- ja Noortekirjanduse Keskus, Saksamaa (4.03–21.05)
- Galerii Przedmiot, Pommeri hertsogiloss, Szczecin, Poola (22.06–21.07)
- Płocki kunstigalerii, Poola (1.–30.09)
- Laste ja noorte kunstigaleriis Deák 17, Budapest, Ungari (8.11–20.12)

Tallinna 5. Illustratsioonitriennaal „Pildi jõud“ (TIT 2017)

- Eesti Rahvusraamatukogu (3–30.11)
- Jõhvi kunstikooli galerii (detsember 2017 – jaanuar 2018)

Grupinäitus „Salajased elud“ / „Secret Lives“ I

- Eesti Suursaatkond Pariisis (terve 2017 kuni kevad 2018), seoses Eesti eesistumisega Euroopa Liidu Nõukogus

Grupinäitus „Salajased elud“ / „Secret Lives“ II

- Shenkari Tehnika- ja Disainikolledž, Tel Aviv, Iisrael (28.11–17.12), seoses Eesti eesistumisega Euroopa Liidu Nõukogus

„Sirvime eesti lasteraamatuid“

- A. Gribojedovi nim. lasteraamatukogu, Moskva, Venemaa (märts – aprill)
- Kolomna kirjandusmuuseum, Venemaa (juuni – detsember)

Euroopa professionaalse nukukunsti festival „On the Wings of the Wind“, Riia (14.09–17.09)

- Osalema kutsutud Sveta Aleksejeva, Kadi Kurema, Regina Lukk-Toompere, Jüri Mildeberg, Viive Noor, Catherine Zarip, Urmas Viik.

Peterburi rahvusvaheline nukukunstinäitus „Время кукол“, Venemaa (24–28.05)

- Osalema kutsutud Sveta Aleksejeva, Kadi Kurema, Jüri Mildeberg, Piret Mildeberg, Viive Noor

Tapa Linnaraamatukogus

- Kristina Reinelleri näitus „Imerohi“ (23.03–28.04)
- Urmas Viigi näitus „Muhu inglid“ (30.08–29.09)
- Iraani kunstniku Mohammad Barrangi isikunäitus (15.11–29.12)

Saare Maakonna Keskraamatukogus

- Poola kunstniku Gražka Lange illustratsioonide näitus (1.03–30.06)
- Kadi Kurema illustratsioonide näitus „Ahhoi! Kassid! Jänesed!“ (1.07–31.08)

- Eesti lasteraamatuillustratsioonid tuntud muinasjuttudele (2.10–11.12)
- Haapsalu kultuurikeskuses
- „Aken muinasjutumaailma“ (1.06)
- Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonnas
- „Aken muinasjutumaailma“ (2.06–12.08)
- Viljandi muuseum
- Catherine Zariپی ja Anne Linnamäe ühisnäitus „Sajand“ (20.01–4.03)
- Kondase Keskuses
- Vene kunstniku Igor Oleinikovi illustratsioonide näitus (20.03–30.04)
  - Iraani kunstniku Mohammad Barrangi isikunäitus (21.09–29.10)
- Kehra raamatukogus
- Väike muinasjutunäitus (15.12.2017 – 31.01.2018)
- Pelgulinna Rahvamajas
- Eesti illustraatorite näitus „Muinasjutud laiast ilmast“ (oktoober)
- Kohila raamatukogus
- Viive Noore jõulunäitus (detsember 2017 – jaanuar 2018)
- A. H. Tammsaare muuseumis Vargamäel
- Viive Noore illustratsioonide näitus „Jõuluvalgus“ (20.11.2017 – 22.01.2018)
- Viive Noore graafika näitus „Armastuse puu“
- Petseri ajaloomuuseumi galerii, Petseri, Venemaa (22.05 – juuni lõpp)
- Viive Noore isikunäitus grupinäituse „5“ raames
- Galerii „Высокое место“, Minsk, Valgevene (5–29.10)
- Viive Noore graafika näitus „Hingede aeg“
- Galerii Kunstiaken, Tallinn (28.10–22.12)
- Rahvusvahelise Kunstilaboratooriumi / International Laboratory of Art grupinäitused Viive Noore osalusel
- Eesti Rahvusraamatukogu peanäitusesaal (10–31.01)
  - Pärnu Linnagalerii (22.02–18.03)
  - „Славянский Базар 2017“, Vitebski raekoda, Valgevene (juuli)